
Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Projekti kundër Krimet Ekonomik në Kosovë ¹ (PKEK)

Raport i Monitorimit të Kosovës

për përputhshmërinë me standardet ndëkombëtare në fushën e luftës kundër korrupsionit (KK)

Prill 2014

¹ Ky shënim është pa paragjykim ndaj qëndrimeve mbi statusin dhe është në përputhje me Rezolutën 1244 të KS të OKB-së dhe Opinionin e GJND-së për Deklaratën e Pavarësisë së Kosovës.

Shkurtesat

AKK	Agjencia e Kosovës Kundër Korrupsionit
AQP	Agjencia Qendrore e Prokurimit / Ministria e Financave
ARKB	Agjencia e Regjistrimit të Bizneseve në Kosovë / Ministria e Tregtisë dhe Industrisë
ATK	Administrata Tatimore e Kosovës
BB	Banka Botërore
BE	Bashkimi Evropian
DASHC	Departamenti i Administrimit të Shërbimit Civil / Ministria e Administratës Publike
DK	Deputet e Kuvendit
DK	Dogana e Kosovës
EULEX	Misioni i Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit në Kosovë
FATF	Task Forca për Veprimin Financiar
GjS	Gjykata Supreme
GRECO	Grupi i Shteteve kundër Korrupsionit / Këshilli i Evropës
IAP	Institucioni i Avokatit të Popullit
IAP	Instituti i Administratës Publike / Ministria e Administratës Publike
IGjK	Instituti Gjyqësor i Kosovës
IPK	Inspektorati Policor i Kosovës
KDI/TIK	Instituti Demokratik i Kosovës / Transparency International Kosovë
KE	Komisioni Evropian
KFOR	Forca e NATO-s në Kosovë
KGjK	Këshilli Gjyqësor i Kosovës
KIPRED	Instituti Kosovar për Kërkime dhe Zhvillime të Politikave
KK	Kuvendi i Kosovës
KPK	Këshilli Prokurorial i Kosovës
KPMK	Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës i Kosovës për Shërbimin Civil
KQZ	Komisioni Qendror i Zgjedhjeve
KRRPP	Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik
MAP	Ministria e Administratës Publike
MONEYVAL	Komisioni i Ekspertëve për Vlerësimin e Masave Kundër Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit / Këshilli i Evropës
MTI	Ministria e Tregtisë dhe Industrisë
NjIF	Njësia e Inteligjencës Financiare / Ministria e Financave
OJQ	Organizatë Joqeveritare
OSBE	Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
OShC	Organizatë e Shoqërisë Civile
OShP	Organi Shqyrtues i Prokurimit
PK	Policia e Kosovës
PKEK	Projekt i financuar bashkërisht nga BE/KiE kundër Krimit Ekonomik në Kosovë
PSh	Prokuroria e Shtetit
PSRK	Prokuroria Speciale e Kosovës
UNMIK	Misioni i Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në Kosovë
ZAP	Zyra e Auditorit të Përgjithshëm
ZBEK	Zyra e Bashkimit Evropian në Kosovë
ZKM	Zyra e Kryeministrit
ZQM	Zyra për Qeverisje të Mirë, të Drejta të Njeriut, Mundësi të Barabarta dhe Çështje Gjinore / Zyra e Kryeministrit

Përmbajtja

I. HYRJE	4
II. ANALIZA	6
1. Shqyrtim i përgjithshëm i situatës aktuale të korrupsionit	6
2. Mbrojtjet themelore dhe parandalimi i korrupsionit	10
2.1. Gjyqtarët	10
2.2. Prokurorët	13
2.3. Policia	15
2.4. Administrata Publike	17
2.5. Mbrojtjet themelore dhe parandalimi i korrupsionit - Deputetët e Kuvendit	23
2.6. Financimi i partive politike dhe i fushatave zgjedhore	23
2.7. Prokurimi Publik	31
3. Ligji penal, zbatimi i ligjit dhe procedura penale	34
3.1. Veprat penale dhe sanksionet	34
<i>Përgjegjësia e personave juridikë</i>	36
3.2. E drejta penale, zbatimi i ligjit dhe procedura penale- hetimi dhe procedura penale.	38
3.3. Konfiskimi dhe mohimi tjetër i dobive pasurore dhe i të ardhurave nga krimi	41
3.4. Imuniteti nga hetimi, ndjekja ose dënimi i veprave penale të korrupsionit	42
4. Bashkëpunimi ndërkombëtar	43
III. KONKLuzion	44

I. HYRJE

1. Vlerësimi i parë i Kosovës kundrejt standardeve ndërkombëtare kundër korrupsionit është bërë nën Projektin e Përbashkët të Bashkimit Evropian/Këshillit të Evropës Kundër Krimin Ekonomik në Kosovë (PECK), të implementuar gjatë një periudhe prej 30 muajsh duke filluar nga 1 shkurt 2012 deri më 31 korrik 2014. Cikli i parë i vlerësimit (nga dy) ka zgjatur nga shtatori 2012 deri në maj 2013. Raporti korrespondues i Vlerësimit të regjimit kundër korrupsionit në Kosovë (më tutje në tekst si RV) është miratuar më 10 qershor 2013. Ai është bazuar në standardet si më poshtë të Këshillit të Evropës dhe standardet e tjera ndërkombëtare dhe është përgatitur duke përdorur metodologjinë dhe praktikën e GRECO-s të përshtatur në mënyrë specifike për Kosovën.
 - Njëzetë Parimet Udhëzuese për Luftën kundër Korrupsionit (Rezoluta e KM (97) 24);
 - Konventa Penale për Korrupsionin (ETS Nr. 173) dhe Protokollin e saj Shtesë (ETS Nr.191);
 - Konventa Civile për Korrupsionin (ETS Nr. 174);
 - Rekomandimi për Kodet e Sjelljes për Zyrtarët Publikë (Rekomandimi i KM Nr. (2000) 10);
 - Rregullat e përgjithshme kundër Korrupsionit në Financimin e Partive Politike dhe Fushatave Zgjedhore (KM Rec(2003)4);
 - Konventa e Organizatës së Kombeve të Bashkuara kundër Korrupsionit (UNCAC).
2. Objektiva e këtij raporti është të vlerësohen masat e ndërmarra nga autoritetet në Kosovë për të qenë në përputhje me rekomandimet e dhëna në RV, duke përfshirë temat si në vijim:
 - Mbrojtjet themelore dhe parandalimi i korrupsionit në aspektin e gjyqësorit (gjyqtarëve dhe prokurorëve), policisë, administratës publike, deputetëve të Kuvendit, financimit të partive politike dhe të fushatave zgjedhore dhe prokurimit publik;
 - E drejta penale, zbatimi i ligjit dhe procedurat penale: veprat dhe sanksionet, hetimet dhe procedurat penale, konfiskimi dhe mohimet e tjera të dobive dhe të të ardhurave prej krimeve, imunitetet prej hetimeve, ndjekja penale apo gjykimi i veprave të korrupsionit; dhe
 - Bashkëpunimi ndërkombëtar.
3. Informacioni fillestar mbi progresin e bërë në implementimin e rekomandimeve të RV është mbledhur nga autoritetet kompetente dhe burimet e hapura, si dhe takimet bilaterale dhe punëtoritë me institucionet përfutuese dhe palet e interesuara të organizuara nga Projekti PECK gjatë muajve tetor-nëntor 2013. Draft raporti është prezantuar dhe diskutuar në detaje me autoritetet relevante në punëtorinë me 3-4 dhjetor dhe është azhurnuar nën dritën e informacioneve shtesë të pranuar deri më 14 shkurt 2014.
4. Raporti është hartuar nga Ekipi i Vlerësimit i përbërë nga ekspertët e Këshillit të Evropës: z.Flemming Denker, ekspert i së drejtës penale, zbatimit

të ligjit, procedures penale dhe bashkëpunimit ndërkombëtar (Danimarkë); z. Drino Galicic, ekspert në mbrojtjet themelore dhe parandalimin e korrupsionit në lidhje me gjyqtarët, prokurorët, policinë dhe administratën publike (Bosnjë dhe Hercegovinë); z. Jean-Christophe Geiser, ekspert në parandalimin e korrupsionit në lidhje me deputetët e Kuvendit dhe financimin e partive politike dhe fushatave zgjedhore (Zvicër) dhe z. Edmond Dunga, Këshilltar i Projektit PECK. Vlen të kujtohet se Ekipi i Vlerësimit ka adresuar në RV 62 rekomandime për autoritetet e Kosovës. Raporti vlerëson implementimin e çdo rekomandimi individual dhe ofron një vlerësim të përgjithshëm të nivelit të përputhshmërisë së Kosovës me këto Rekomandime.

II. ANALIZA

1. **Shqyrtim i përgjithshëm i situatës aktuale të korrupsionit**

Rekomandimi i.

5. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar të ndërmerret një vlerësim periodik i rreziqeve të korrupsionit, para çdo rishikimi tjetër të dokumenteve strategjike (strategjisë kundër korrupsionit dhe planit të veprimit); (ii) të miratohet një qasje më e integruar e aspekteve etike përmes planeve adekuate të integritetit, me qëllim të shtrirjes së masave parandaluese në tërë sektorin publik, përfshirë edhe pushtetin lokal; dhe (iii) të publikohen të gjeturat përkatëse dhe kështu të definohen/përshtaten më tej prioritetet strategjike (paragrafi 62);*
6. Autoritetet e Kosovës informojnë se Strategjia Kundër Korrupsionit dhe Plani i Veprimit mbeten korniza e përgjithshme për matjen e progresit të përpjekjeve kundër korrupsionit. Përveç kësaj, përmes implementimit të Planit të Veprimit për Reformën e Administratës Publike, disa aktivitete janë ndërmarrë për të forcuar kapacitetet për planifikim të integritetit dhe vlerësim të rrezikut në kuadër të projektit të përkrahur nga UNDP. Autoritetet më tutje kanë treguar se Zyra për Qeverisje të Mirë në Zyrën e Kryeministrit ka marrë iniciativë për hartimin e Strategjisë së Qeverisë për bashkëpunimin me shoqërinë civile, i cili është miratuar së bashku me planin e veprimit përcjellës me 5 korrik 2013. Në mes të objektivave të tjera, Strategjia e fundit synon të themelojë mekanizma monitoruese në mënyrë që ta inkurajojë shoqërinë civile për të *implementuar parimet e qeverisjes së mirë* brenda sektorit, përfshirë promovimin e një qëndrimi konstruktiv dhe profesional karshi qytetarëve dhe institucioneve qeveritare.
7. Në lidhje me implementimin e Ligjit për Qasjen në Dokumentet Publike, autoritetet e Kosovës kanë aprovuar si në vijim:
 - Rregulloren nr. 04-2012 për përcjellje zyrtare të kërkesave për qasje në dokumente publike;
 - Udhëzimin Administrativ nr. 03/2011 për faqet e internetit të institucioneve publike;
 - Rregulloren nr. 02/2012/MF mbi tarifatat për qasjen në dokumente publike.
8. Zyra për Komunikimin me Publikun në Zyrën e Kryeministrit po ashtu ka përgatitur dhe është duke publikuar raportin vjetor 2013 në lidhje me Ligjin për Qasjen në Dokumentet Publike.
9. Ekipi i Vlerësimit pranon se Strategjia Kundër Korrupsionit dhe Plani i Veprimit paraqesin udhëzim për veprimet e institucioneve përgjegjëse për parandalimin e korrupsionit. Megjithatë, autoritetet nuk kanë treguar nëse synojnë ta zhvillojnë një cikël të ri të vlerësimeve të rrezikut para ndryshimit të Planit të Veprimit aktual kundër korrupsionit në pajtim me rekomandimet. Zhvillimi i vlerësimeve periodike të rrezikut të korrupsionit është i nevojshëm në mënyrë që të vendosen prioritetet e qarta kundër korrupsionit. Në këtë

drejtim, aktivitetet në lidhje me planet e integritetit dhe vlerësimin e rrezikut të ndërmarra nga UNDP në qershor 2013 kanë mundur të përdoren më mirë për të ndihmuar finalizimin dhe miratimin e Planit qeveritar të Integritetit në nivel qendror dhe lokal sipas rekomandimit. Përveç kësaj, autoritetet e Kosovës do të mund ta kishin shfrytëzuar këtë mundësi për të hartuar një agjendë të aktiviteteve të ardhshme, përfshirë një varg të vlerësimeve të rrezikut të korrupsionit në fushat kyçe, para ndryshimit aktual të Planit ekzistues të Veprimit kundër korrupsionit. Në fund, nuk ka informacion nëse të gjeturat dhe konkluzionet e seminarit të udhëhequr nga UNDP në lidhje me vlerësimin e rrezikut janë publikuar me qëllim që të ndihmohet definimi i prioritetëve të ardhshme strategjike.

10. Ekipi i Vlerësimit merr parasysh miratimin e Strategjisë për bashkëpunimin me shoqërinë civile. Megjithatë, është e vështirë të shihet rëndësia e një mase të tillë me rekomandimin konkret, pasi që Strategjia në fjalë nuk bën referencë në bashkëpunimin mes autoriteteve dhe shoqërisë civile kundër korrupsionit, përveç një formulimi shumë të përgjithshëm “inkurajimi i shoqërisë civile në implementimin e parimeve të qeverisjes së mirë”. Ekipi i Vlerësimit është i mendimit se kjo Strategji ka dështuar së përmirësuar bashkëpunimin në mes të Qeverisë dhe shoqërisë civile në lidhje me masat konkrete kundër korrupsionit që dalin nga Plani i Veprimit Kundër Korrupsionit. Prandaj, autoritetet e Kosovës thirren të marrin nga masat në kuadër të Planit të Veprimit Kundër Korrupsionit, nga kjo Strategji mbi bashkëpunimin me shoqërinë civile dhe konkluzionet e aktivitetit të udhëhequr nga UNDP (nëse ekzistojnë) dhe të ofrojnë plan konkret se si të implementojnë rekomandimin relevant.
11. Ekipi i Vlerësimit beson se aktet nënligjore për qasjen në dokumentet publike të cilat janë miratuar nga Qeveria janë të rëndësishme për transparencën e punës së institucioneve; megjithatë, është e vështirë të shihet lidhja ndërmjet këtyre dhe rekomandimit konkret të kësaj pjese.
12. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi I nuk është implementuar.

Rekomandimi ii.

13. *Ekipi i vlerësimit ka rekomanduar të sigurohet zbatimi dhe monitorimi i duhur dhe efektiv i kornizës së re strategjike kundër korrupsionit për periudhën 2013-2017, si dhe të zbatohen masat kyçe që nuk janë zbatuar prej planit të mëparshëm të veprimit 2010-2011 (paragrafi 72);*
14. Autoritetet e Kosovës tregojnë se Deklarata e politikave afatmesme prioritare 2014-2016, e aprovuar në prill të vitit 2013, e nënvizon ndër të tjera luftimin e korrupsionit dhe praktikave korruptive si një prej prioritetëve të Qeverisë.
15. Ekipi i Vlerësimit rithekson se implementimi efektiv i strategjisë është qenësor për matjen e suksesit në parandalimin e korrupsionit. Autoritetet e Kosovës duhet të informojnë më tutje për rezultatet e para të implementimit të Planit aktual të Veprimit kundër korrupsionit. Për më tepër, ato duhet të

tregojnë se cilat masa të mbetura nga Plani i Veprimit i mëparshëm janë implementuar (nëse janë implementuar).

16. Ekipi i vlerësimit vëren se Deklarata e politikave afatmesme prioritare 2014-2016 ia rezervon misionin e luftimit të korrupsionit vetëm Agjencisë Kundër Korrupsionit si “institucion përgjegjës për zbatimin e strategjisë, sidomos në ngritjen e vetëdijes dhe informimit për politikat kundër korrupsionit, adresimin e rasteve të raportuara, deklarimin e pasurisë, dhe parandalimin e konfliktit të interesit”. Kjo qasje është kufizuese dhe nuk merr parasysh përgjegjësitë e rëndësishme të institucioneve të administratës publike në implementimin e strategjisë kundër korrupsionit dhe planit(eve) të veprimit.
17. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi ii nuk është implementuar.

Rekomandimi iii.

18. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar të rregullohet korniza legjislativë në lidhje me parandalimin e konfliktit të interesit, përmes harmonizimit të legjislacionit përkatës me Kodin Penal që është miratuar së fundmi; (ii) të shqyrtohet dhe të qartësohet korniza institucionale për parandalimin e konfliktit të interesit, përmes miratimit të një sërë udhëzuesve që do të mundësonin veprime efikase gjatë procedurave për kundërvajtje dhe atyre për veprat penale, (iii) të inicohet debat mbi ripërcaktimin e kompetencave të AKK-së, nga pikëpamja e nevojës për parandalim më efikas dhe efektiv të korrupsionit; dhe (iv) të përfshihen në mënyrë progresive autoritetet tatimore në verifikimin e pasurive të deklaruara, në mënyrë që të përmirësohet kontrolli i prejardhjes së pasurisë, dhe kështu të zvogëlohet hapësira për pasurim të paligjshëm (paragrafi 79).*
19. Autoritetet e Kosovës njoftojnë se legjislacioni kundër korrupsionit vazhdon të përmirësohet në pajtim me standardet ndërkombëtare. Kodi i ri Penal, i cili më tutje e kriminalizon konfliktin e interesit, dhe deklarimin e rremë të pasurive, është miratuar dhe ka hyrë në fuqi me 1 janar 2013. Në mënyrë që të përafrohet legjislacioni ekzistues me përmbajtjen e tij, projektligji që ndryshon dhe plotëson Ligjin nr. 04/L-051 për parandalimin e konfliktit të interesit në ushtrimin e funksioneve publike dhe projektligji që ndryshon dhe plotëson Ligjin nr. 04/L-050 për deklarimin, prejardhjen dhe kontrollin e pasurive të zyrtarëve të lartë publikë janë përgatitur dhe dërguar nga Qeveria në Kuvendin e Kosovës. Pas miratimit të tyre në lexim të parë, projektligjet do të dërgohen në komisionet parlamentare dhe për miratim përfundimtar nga Kuvendi (*shih pjesën 2.4 mbi Administratën Publike për më shumë informacione*).
20. Autoritetet e Kosovës informojnë më tutje se Rregullorja 16/2013 mbi strukturën organizative të Zyrës së Kryeministrit është miratuar. Në lidhje me këtë, termat e referencës së Zyrës për Qeverisje të Mirë, Të Drejta të Njeriut, Mundësi të Barabarta dhe Kundër Diskriminimit janë rishikuar dhe janë qartësuar më tutje. Përveç rolit këshillëdhënës dhe koordinues, disa përgjegjësi të reja të kësaj zyre janë: roli i saj si Sekretariat i Qeverisë në këshilla dhe komitete të ndryshme në fushën e qeverisjes së mirë, roli

konsultues me grupet e ndryshme të interesit, roli koordinues për përfshirjen e shoqërisë civile në politikëbërje dhe vendimmarrje.

21. Ekipi i Vlerësimit pranon se korniza legjislativë dhe institucionale në fushën e konfliktit të interesit dhe deklarimit të pasurisë është dukshëm në vend. Megjithatë, ai pohon se një numër i akteve dhe procedurave ligjore për trajtimin e konfliktit të interesit, përfshirë amendamentimet e shpeshta të ligjeve kyçe në baza vjetore, duhet të harmonizohen më mirë me njëri-tjetrin me qëllim të parandalimit dhe sanksionimit më efikas. Prandaj, Ekipi i Vlerësimit rithekson se autoritetet duhet që të bëjnë rishikim më të hollësishëm të të gjitha instrumenteve ekzistuese dhe të sigurojnë informacion konkret për zbatimin e këtij rekomandimi.
22. Ekipi i Vlerësimit vëren se me përfshirjen e ndryshimeve në Ligjin për Parandalimin e Konfliktit të Interesit dhe Ligjin për Deklarimin, Prejardhjen dhe Kontrollin e Pasurive të Zyrtarëve të Lartë Publikë janë ndërmarrë disa hapa për të bërë harmonizimin e tyre me Kodin e ri Penal. Megjithatë, këto ndryshime ende mund të çojnë në një konflikt në mes të procedurave administrative dhe penale, përderisa definicioni i interesit privat dhe “personave të lidhur” duhet të qartësohet. Për këtë arsye, autoritetet ftohen të ndjekin sugjerimet e përmbajtura në Letrën Këshillues të përgatitur në kuadër të projektit PECK në dhjetor 2013, i cili ndihmon në adresimin e rekomandimeve në këtë aspekt.
23. Ekipi i Vlerësimit vëren një përmirësim të komunikimit dhe koordinimit në mes të AKK-së dhe Zyrës së Prokurorisë në ndjekjen penale të rasteve të konfliktit të interesit dhe shkeljeve të ligjit, i cili paraqet një hap tjetër pozitiv. Megjithatë, mbetet që përpunimi i përgjithshëm dhe sanksionimi i rasteve të konfliktit të interesit është ende i vogël, pasi që numri i rasteve të ndjekura nga prokuroria mbetet nën 10% dhe vetëm pak raste rezultojnë në ngritje të aktakuzës.
24. Në anën tjetër, Ekipi i Vlerësimit nuk sheh indikacion në lidhje me atë nëse janë adresuar rekomandimet në lidhje me rolin e ardhshëm të AKK-së dhe përfshirjes progresive të autoriteteve tatimore në parandalimin e konfliktit të interesit. Ekipi i Vlerësimit mendon se ky do të mund të ishte një hap me rëndësi drejt menaxhimit më të përshtatshëm të konfliktit të interesit, bazuar në praktikën më të mirë. Prandaj, i fton autoritetet e Kosovës, pra AKK-në, Administratën Tatimore dhe Policinë për të paraparë shkëmbimin e të dhënave deri në një masë të caktuar në mënyrë që të përmirësohet trajtimi i konfliktit të interesit dhe deklarimeve të pasurisë.
25. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi iii është implementuar pjesërisht.

2. Mbrojtjet themelore dhe parandalimi i korrupsionit

2.1. Gjyqtarët

Rekomandimet iv, v dhe vi.

26. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar që të rishikohet përbërja e KGJK-së për ta pasqyruar plotësisht standardin e pavarësisë së gjyqësorit, si dhe ndarjen e pushteteve mes institucioneve (paragrafi 114);*

të miratohen kritere të qarta dhe transparente në bazë të të cilave presidenti do të mund ta refuzonte nominimin e ndonjë gjyqtari apo prokuroi, si dhe bazën për apelimin e këtij vendimi (paragrafi 119);

të merret parasysh shqyrtimi i sistemit provues të emërimit të gjyqtarëve dhe të prokurorëve, i cili parasheh afatin fillestar trevjeçar para konfirmimit përfundimtar të mandatit (paragrafi 129);

27. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacione në lidhje me këto rekomandime.

28. Ekipi i Vlerësimit është i vetëdijshëm se implementimi i këtyre rekomandimeve kërkon ndryshime më thelbësore afatgjata në Kushtetutë dhe ligjet kryesore që rregullojnë emërimet dhe shkarkimet në gjyqësor si dhe karrierën gjyqësore. Megjithatë, debati i duhur mund të hapet apo së paku të caktohet data e hapjes në lidhje me standardet e nevojshme që mungojnë lidhur me pavarësinë e gjyqësorit, të cilat po ashtu ndikojnë në luftën kundër korrupsionit. Të gjeturat e Ekipit të Vlerësimit janë ende të vlefshme në lidhje me garancitë e pamjaftueshme për pavarësinë e gjyqësorit në Kosovë. Në veçanti, Ekipi i Vlerësimit pohon se për ta garantuar pavarësinë e gjyqësorit, një shumicë thelbësore e anëtarëve të Këshillit Gjyqësor duhet të zgjidhen nga të ngjashmit e tyre. Kosova ka nevojë të bëjë ndryshimet e duhura kushtetuese dhe ligjore për ta lejuar këtë, gjë që ka qenë qëllimi i rekomandimit përkatës. Prandaj, Ekipi i Vlerësimit përsërit se autoritetet e Kosovës duhet të rivlerësojnë garancitë ekzistuese, dhe të parashohin masa të duhura për t'i adresuar këto rekomandime të veçanta.

29. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimet iv deri në vi nuk janë implementuar.

Rekomandimi vii.

30. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar që të sigurohet funksionimi i duhur i caktimit të rastësishëm të lëndëve, siç është parashikuar në Rregulloren për organizimin e brendshëm të gjykatave (paragrafi 141);*

31. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacione në lidhje me këtë rekomandim.

32. Ekipi i Vlerësimit vëren se nuk ka indikacion nëse Rregullorja që mundëson caktimin me short të rasteve ka filluar të implementohet. Ai pohon se caktimi me short i rasteve është një instrument kyç për luftimin e korrupsionit brenda gjykatave, prandaj ai fton autoritetet e Kosovës të fillojnë me implementimin e Rregullores dhe për pasojë të rekomandimit pa asnjë vonesë të mëtutjeshme.
33. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi vii nuk është implementuar.

Rekomandimi viii.

34. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar që të themelohet një sistem transparent dhe i unifikuar për ruajtjen dhe qasjen e informatave rreth dosjes së lëndës, ku do të përfshiheshin të gjitha fazat e hetimeve, të ndjekjes penale dhe të gjykimit; (ii) të përmirësohet menaxhimi i lëndëve, raportimi dhe qasshmëria e statistikave në sistemin gjyqësor, në veçanti lidhur me korrupsionin dhe veprat e ndërlidhura, duke siguruar përputhshmëri më të mirë me shërbimet e prokurorisë; dhe (iii) të përmirësohet transparenca e sistemit të drejtësisë penale kundrejt qytetarëve dhe mediave, veçanërisht në kontekstin e parandalimit dhe të luftimit të korrupsionit (paragrafi 144);*
35. Autoritetet e Kosovës informojnë se Koordinatori Kombëtar për Luftimin e Krimit Ekonomik brenda Këshillit Prokurorial të Kosovës (KPK) është themeluar dhe, në mes të tjerash, duhet të koordinojë statistikën nga Policia, KPK dhe KGJK/Gjyqësori. Një hap tjetër pozitiv ka qenë emërimi i një koordinatori përgjegjës për statistika në çdo zyre të prokurorisë. Autoritetet informojnë më tutje në lidhje me përpjekjet për të përgatitur dhe nxjerrë një raport me statistika të harmonizuara për veprat penale të krimit ekonomik që ka dalë në tetor 2013 dhe demonstroi një qasje më të koordinuar në prodhimin e statistikave të besueshme.
36. Ekipi i Vlerësimit merr parasysh informacionin e ofruar nga Zyra e Prokurorit mbi hapat e ndërmarra që synojnë një qasje më të koordinuar drejt prodhimit të statistikave më të besueshme mbi rastet e korrupsionit. Megjithatë, mbetet për t'u parë se si mund të përdoret qasja e tillë e koordinuar si një mjet për të luftuar korrupsionin. Ekipi i Vlerësimit vëren se nuk ka informacione substanciale që dëshmojnë se qasja në informacione mbi dosjet e rasteve është përmirësuar apo nëse "sistemi i menaxhimit të rasteve" i paralajmëruar është vendosur. Duket se projekti dypalësh me Norvegjinë për përfshirjen e një sistemi të tillë nuk ka prodhuar ende rezultate të dukshme. Menaxhimi i rasteve, së bashku me caktimin me short të lëndëve është një prej kërkesave për luftën efikase kundër korrupsionit si në gjykata ashtu edhe në prokurori.
37. Ekipi i Vlerësimit mendon se të dhënat e sakta mbi numrin e rasteve të korrupsionit në të gjitha fazat e procedurës janë qenësore për vendosjen e një përcjellësi solid të hetimit, ndjekjes penale dhe të gjykimit të rasteve të korrupsionit.

38. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi viii nuk është implementuar.

Rekomandimi ix.

39. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar që të përditësohen rregullat e etikës dhe të sjelljes profesionale për gjyqtarët, përmes përfshirjes së udhëzimeve të duhura, në veçanti lidhur me konfliktin e interesit dhe fushat e ndërlidhura (më konkretisht, për pranimin e dhuratave dhe përparësitë e tjera, mospërputhshmëritë dhe aktivitetet shtesë) (paragrafi 148).*

40. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacion në lidhje me këtë rekomandim.

41. Në mungesë të informacioneve relevante nga autoritetet e Kosovës, dhe bazuar në të dhënat e përgjithshme në dispozicion, Ekipi i Vlerësimit vëren se implementimi i kodeve ekzistuese të etikës të miratuara nga KGJK dhe KPK (ndërkohë që është ende në pritje kodit të etikës për gjyqtarët), mbetet i dobët. Në mënyrë që të përmirësohet niveli i implementimit, rregulloret disiplinore në të dy Këshillat duhet të përshtaten në mënyrë që procedurat dhe politikat disiplinore në luftën kundër korrupsionit në gjyqësor të japin rezultate konkrete.

42. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi ix nuk është implementuar.

Rekomandimi x.

43. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar që KGJK-ja të miratojë udhëzues transparentë lidhur me miratimin e angazhimeve të jashtëzakonshme të jashtme të gjyqtarëve, duke i përfshirë arsyetimet e qarta që do të përdoren për dhënien e lejimeve të tilla (paragrafi 157).*

44. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacion në lidhje me këtë rekomandim.

45. Ekipi i Vlerësimit pohon se angazhimet e jashtme të paguara të gjyqtarëve duhet të lejohen vetëm përjashtimisht dhe në bazë të rregulloreve të definuara në mënyrë të qartë. Në këtë aspekt, ai shpreh keqardhje se rekomandimi relevant i AKK-së në lidhje me punësimin e jashtëm të të gjithë zyrtarëve publikë nuk është përcjellë. Ai u bën thirrje të gjitha autoriteteve të Kosovës ta konsiderojnë seriozisht këtë çështje si një nga prioritetet në adresimin e konfliktit të interesit për gjyqtarët dhe prokurorët.

46. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi x nuk është implementuar.

Rekomandimi xi.

47. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar (i) të krijohen marrëdhënie formale mes ZPD-së dhe Prokurorit të Shtetit me qëllim që të përmirësohen hetimet disiplinore dhe penale të gjyqtarëve dhe prokurorëve, si dhe të bëhet*

transparent bashkëpunimi i tyre i ndërsjellë; dhe (ii) të rregullohet dhe qartësohet korniza institucionale dhe procedurat për hetimet disiplinore/penale kundër gjyqtarëve dhe prokurorëve, duke përfshirë edhe caktimin e afatit të procedurave disiplinore me qëllim të shmangies së vonesave të panevojshme dhe të mbivënies së procedurave (paragrafi 187);

48. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacion në lidhje me këtë rekomandim.
49. Ekipi i Vlerësimit konsideron se kodet e etikës të Gjyqësorit dhe Prokurorisë kanë nevojë për përshtatje dhe qartësime, në kuptim të forcimit të tërësisht disiplinor dhe rritjes së besimit në “integritetin” e degës së gjyqësorit - prokurorisë. Përforcimi mund të përfshinte, në mes të tjerash, rregullimin e saktë të angazhimeve të jashtme të paguara të gjyqtarëve, si dhe afatin e parashkrimit për procedurat disiplinore, sipas rekomandimit përkatës.
50. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xi nuk është implementuar.

Rekomandimi xii.

51. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar të qartësohet ndërveprimi në mes të AKK-së dhe të prokurorit, si dhe gjyqtarëve në procedurat për kundërvajtje dhe vepra penale përmes procedurave standarde të operimit mbi konfliktin e interesit, duke e pasur parasysh Kodit të ri penal (paragrafi 188);*
52. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacion në lidhje me këtë rekomandim.
53. Ekipi i Vlerësimit i përmbahet fuqishëm mendimit se sapo të miratohen amendamentet në ligjet për Konfliktin e Interesit dhe Deklarimin e Pasurive (në procedurë parlamentare), procedurat standarde të operimit duhet të miratohen si akte nënligjore.
54. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xii nuk është implementuar.

2.2. Prokurorët

Rekomandimet xiii, xiv dhe xv.

55. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar që KGJK-ja dhe KPK-ja të miratojnë procedura të qarta dhe gjithëpërfshirëse të verifikimit (i) duke u bazuar në kritere objektive dhe transparente; (ii) të ditura paraprakisht dhe (iii) që çdo vendim të arsyetohet në mënyrë të duhur (paragrafi 209);*

KPK-ja të miratojë udhëzues lidhur me miratimin e angazhimeve të jashtëzakonshme të jashtme të prokurorëve, dhe të përcaktohet kufiri i pagesës për angazhime të tilla (paragrafi 220);

të krijohet marrëdhënie formale mes ZPD-së dhe KPK-së (duke marrë parasysh edhe marrëdhënien në mes të kryeprokurorëve dhe ZPD-së) me qëllim të përmirësimit të hetimeve disiplinore dhe penale të prokurorëve, duke u bazuar në parimet e transparencës, duke mbajtur njëkohësisht fshehtësinë e hetimeve dhe duke i mbrojtur të dhënat personale (paragrafi 239);

56. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacion në lidhje me këto rekomandime.
57. Ekipi i Vlerësimit është i vetëdijshëm për disa përmirësime në menaxhimin e statistikave dhe koordinimin nga KPK, por parandalimi i korrupsionit brenda shërbimeve të prokurorisë ende duhet të sjellë rezultate të prekshme. Në veçanti, Ekipi i Vlerësimit përsërit se duhet të parashihen procedurat e qarta të verifikimit dhe kriteret e përshtatshmërisë, përfshirë programin për arsimin ligjor fillestar për kandidatët. Përveç kësaj, angazhimet e jashtme të paguara të prokurorëve kërkojnë, njëjtë si me gjyqtarët, një rregullim strikt. Ekipi i Vlerësimit përsërit nevojën për ta përcjellë rekomandimin relevant të AKK-së dhe të shmangen punët e paguara nga disa burime. Me qëllim të implementimit të rekomandimit, Zyra e Prokurorit Disiplinor (ZPD), Këshilli Prokurorial i Kosovës (KPK) dhe Kryeprokurori duhet të angazhohen në dialog konstruktiv dhe të gjejnë mënyrën se si ta formalizojnë marrëdhënien, si kontribut për të përmirësuar hetimet penale kundër prokurorëve apo gjyqtarëve, të cilët nuk janë duke dhënë akoma rezultate të dukshme.
58. Në përgjithësi, Ekipi i Vlerësimit konkludon se ka patur shumë pak progres në lidhje me masat parandaluese për gjyqtarë dhe prokurorë. Përpjekje më intensive duhen në fushat e procedurave disiplinore dhe rregullimin e punësimeve të jashtme (të paguara). Disa përpjekje janë bërë për t'i ofruar KGjK-së dhe KPK-së mjete kundër korrupsionit përmes miratimit të Strategjisë së Trajnimit Kundër Korrupsionit (2013-2015), por ende mbetet për të dhënë ndonjë rezultat. Ekipi i Vlerësimit është i mendimit se kjo strategji nuk është harmonizuar me Strategjinë e Përgjithshme kundër Korrupsionit dhe Planin e Veprimit. Kjo është po ashtu një vërejtje e përgjithshme në lidhje me strategjitë e tjera të veçanta, siç është ajo për "Bashkëpunimin ndërinstytucional në luftën kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar" (2013-2015) e miratuar nga KPK. Të gjitha këto nën-strategji, pasi që synojnë ta arrijnë qëllimin e njëjtë, duhet të harmonizohen më mirë me njëra-tjetrën dhe duhet të shmangen duplikimi.
59. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimet xiii, xiv dhe xv nuk janë implementuar.

2.3. Policia

Rekomandimet xvi dhe xvii.

60. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të themelohen kritere objektive dhe transparente për emërimin/shkarkimin e drejtorit të përgjithshëm të policisë për të siguruar pavarësinë operationale të policisë (paragrafi 254);*

të themelohen kritere objektive dhe transparente për emërimin/shkarkimin e dëvendës drejtorëve dhe të zyrtarëve të tjerë të nivelit të lartë në polici (paragrafi 255);

61. Autoritetet e Kosovës kanë lajmëruar themelimin e ardhshëm, në kuadër të një projekti të BE-së, të Akademisë për Siguri Publike, që do të kontribonte përmes aktiviteteve të veta trajnuese në parandalimin dhe luftimin më të mirë të korrupsionit. Ato kanë informuar më tutje se Ligji për Policinë nr. 04/L-076 (Gazeta Zyrtare nr.4 e datës 19 mars 2012) parasheh kërkesa të përgjithshme për emërimin dhe shkarkimin/lirimin ose pezullimin e Drejtorit të Përgjithshëm dhe Zëvendës drejtorëve të Përgjithshëm (kreu IV). Si garanci e transparencës së procesit të përzgjedhjes, një numër i vëzhguesve ndërkombëtarë janë të pranishëm në sesionin e Komisionit përzgjedhës që vepron sipas Nenit 37 të Ligjit për Policinë.
62. Ekipi i Vlerësimit është e mendimit se, edhe pse themelimi i Akademisë për Siguri Publike dhe aktivitetet e saj të trajnimit janë një iniciativë e mirëseardhur, kjo nuk ka rëndësi të drejtpërdrejtë për rekomandimet nën konsideratë.
63. Ekipi i Vlerësimit konsideron po ashtu se kërkesat ligjore për emërimin/shkarkimin e zyrtarëve policorë të menaxhmentit të lartë mbeten shumë të gjera dhe nuk e adresojnë në mënyrë specifike problemin e nënvizuar në rekomandim, p.sh. pavarësia operationale e policisë, e lirë nga ndikimi i tepruar politik. Ai mendon se edhe pse dispozitat e tilla ofrojnë ende hapësirë të mjaftueshme për mbipolitizim të përzgjedhjes apo largimit të autoritetit të nivelit të lartë të policisë, në trekëndëshin e Ministrisë së Punëve të Brendshme – Qeverisë - Kryeministrit. Prandaj, ai sugjeron përfshirjen e mekanizmave më të balancuar dhe të paanshëm për përzgjedhjen/shkarkimin, ose përmes amendamenteve të Ligjit për Policinë ose, të paktën në një afat të shkurtër, duke ndryshuar aktin nënligjor që rregullon veprimtarinë dhe anëtarësinë e Komisionit Përzgjedhës. Komisioni Përzgjedhës duhet të funksionojë sipas kritereve të qarta dhe objektive dhe duhet të ketë mundësi të propozojë kandidatë sipas prioritetit.
64. Ekipi i Vlerësimit pohon në fund se legjislacioni dhe praktika aktuale duhet të ndryshohen në mënyrë që të dobësohet lidhja në mes të nivelit politik dhe menaxhimit të policisë që vazhdon të jetë shumë e afërt. Përfshirja e kritereve dhe instrumenteve të qarta për konfliktin e interesit në Ligjin për Policinë apo rregulloret relevante është hapi i parë, por duhet të ndiqet nga një ndryshim më thelbësor.

65. Ekipi i Vlerësimit konkludon që rekomandimet xvi dhe xvii janë implementuar pjesërisht.

Rekomandimet xviii dhe xix.

66. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të miratohen udhëzues për policinë lidhur me miratimin e angazhimeve të jashtëzakonshme të jashtme dhe të themelohet një kufi për pagesën e këtyre angazhimeve (paragrafi 259); dhe*

të themelohen kufizimet pas përfundimit të marrëdhënies së punës së policëve prej të gjitha niveleve dhe të bëhen aranzhime të duhura për mbikëqyrjen efikase të zbatimit të atyre rregulloreve (paragrafi 262);

67. Autoritetet e Kosovës shpjegojnë se sistemi i pagave i Policisë së Kosovës rregullon angazhimet jashtë policisë ose ato të veçanta të cilat mund të përfshijnë pagesën e rrezikshmërisë dhe shtesat e tjera sipas natyrës/përgjegjësisë së pozitës.

68. Ekipi i Vlerësimit vëren megjithatë se ky lloj angazhimi paguhet në mënyrë të drejtë përmes sistemit sepse vazhdon të jetë pjesë e detyrave të policisë, p.sh. jashtë orëve të punës por akoma brenda detyrave të policisë dhe si i tillë ai nuk paraqet një konflikt të mundshëm interesi. Për dallim, fokusi i rekomandimit ka qenë në angazhimet e jashtme “jopolicore” siç janë puna e paguar për kompanitë private të sigurisë/gardianëve apo aktivitetet arsimore.

69. Ekipi i Vlerësimit përsërit se çdo lloj i angazhimit jashtë policisë duhet të mbetet në mënyrë strikte përjashtimor dhe eventualisht të aprovohet sipas udhëzimeve të definuara qartë në mënyrë që të shmanget konflikti i mundshëm i interesit ose korrupsioni.

70. Ekipi i Vlerësimit sjell në kujtesë se punësimet e shumëfishta me pagesë në Polici duhet të adresohen nga autoritetet e Kosovës në mënyrë të njëjtë si për gjyqtarët dhe prokurorët. Aktet nënligjore që rregullojnë këtë çështje janë të nevojshme dhe mund të miratohen shpejt pasi që nuk kërkojnë intervenime të ndërlikuara legjislative (ndryshime në ligje).

71. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimet xviii dhe xix nuk janë implementuar.

Rekomandimi xx.

72. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të fuqizohen kapacitetet njerëzore të organeve përkatëse disiplinore dhe të hetimeve të brendshme të policisë, dhe të mbahen regjistra të besueshëm me të dhëna rreth veprimeve disiplinore dhe të tjera që ndërmerren lidhur me policët (paragrafi 276);*

73. Autoritetet e Kosovës thonë se në lidhje me të dhënat statistikore për hetimet disiplinore, Policia e Kosovës e ka bazën e vet të të dhënave ku futen të dhënat për çdo punonjës të Policisë së Kosovës që është hetuar

ose është nën hetim disiplinor ose hetim penal të profilit të lartë. Po ashtu, gjatë vitit 2013, është regjistruar çdo ankesë në bazën e të dhënave për të patur një numër më të saktë të ankesave të pranuar.

74. Autoritetet e Kosovës tregojnë më tutje se ekzistojnë strukturat e duhura për hetime të brendshme dhe procedura disiplinore. Inspektorati Policor i Kosovës (IPK) kryen inspektive, hetime penale dhe hetime të integritetit si dhe në lidhje me incidente të profilit të lartë të anëtarëve të Policisë së Kosovës. Drejtorati për Standarde Profesionale (DSP) administron procedura disiplinore përfshirë hetime administrative brenda Policisë së Kosovës dhe në 7 qendrat e veta regjionale. Autoritetet e Kosovës informojnë se nga 38 pozita të lira në DSP, deri më tani janë plotësuar 24.
75. IPK, DSP dhe Departamenti për Burime Njerëzore i Policisë së Kosovës mbajnë baza të ndara të të dhënave.
76. Ekipi i Vlerësimit vëren se përveç mirëmbajtjes së përmirësuar të bazës së të dhënave disiplinore brenda Policisë së Kosovës, dhe përveç ekzistimit të strukturave të duhura për procedura disiplinore dhe hetime të brendshme, nuk ka të dhëna në lidhje me atë se sa policë janë shkarkuar apo sanksionuar si rezultat i hetimeve penale ose disiplinore gjatë periudhës 2012-2013.
77. Ekipi i Vlerësimit thekson se zbatimi i masave disiplinore është ende sfidë dhe disa hetime penale të rëndësishme nuk janë adresuar seriozisht. Po ashtu, ai vëren se nuk ka informacione të mjaftueshme mbi nivelin e kapaciteteve të burimeve njerëzore në të gjitha organet e brendshme hetimore ose disiplinore, siç është IPK apo Departamenti i Burimeve Njerëzore të Policisë së Kosovës.
78. Prandaj, Ekipi i Vlerësimit beson se kapacitetet njerëzore për procedimin e duhur disiplinor duhet të fuqizohen më tutje. Po ashtu, mbetet për t'u verifikuar nëse të gjitha organet relevante disiplinore dhe të brendshme policore janë pajisur me personel (ose janë në proces e sipër) të duhur në mënyrë që të mund të jenë në gjendje të zhvillojnë hetime të brendshme penale efikase për pretendime të korrupsionit kundër zyrtarëve të policisë apo të implementojnë procedurat disiplinore.
79. Në mungesë të informacioneve të mëtutjeshme konkrete, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xx është plotësuar pjesërisht.

2.4. Administrata Publike

Rekomandimi xxi.

80. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të rritet transparenca në administratën publike (përfshirë "e-qeverisjen") përmes zbatimit të politikës më proaktive, fuqizimit të duhur të kornizave rregullative dhe institucionale, si dhe përmes monitorimit dhe raportimit të vazhdueshëm; dhe ii) të ndërmerren hapa të*

mëtejme për ta zbatuar në mënyrë adekuate qasjen në dokumente publike si në nivelin qendror ashtu edhe në atë lokal (paragrafi 288);

81. Autoritetet e Kosovës informojnë se Ministria e Administratës Publike është duke implementuar aktualisht një “Sistem të Menaxhimit të Dokumenteve” (SMD) me qëllim të mundësimin të regjistrimit, aprovimit, klasifikimit, vlerësimit, mirëmbajtjes, përdorimit dhe publikimit të dokumenteve të institucioneve të Kosovës, si dhe menaxhimin e këtyre dokumenteve deri në dorëzimin e tyre final në arkivën elektronike (e-arkiva). Ky sistem përcjell dhe mbikëqyr afatet për kryerjen e aktiviteteve të ndryshme, dhe zyrtarin përgjegjës për implementimin e tyre. Ai ofron po ashtu edhe një hierarki të aprovimit të dokumenteve elektronike sipas strukturës organizative të institucionit përkatës. Sistemi ka një modul të veçantë që mundëson kërkesa online për qasje në dokumentet zyrtare dhe përgjigje përcjellëse online.
82. Ekipi i Vlerësimit merr shënim informacionin e ofruar dhe mirëpret përpjekjet e fundit të bëra nga autoritetet e Kosovës. Megjithatë, në mungesë të informacioneve më konkrete mbi modalitetet e implementimit dhe nivelin e shtrirjes së tyre, Ekipi i Vlerësimit nuk është në gjendje të vlerësojë dhe të komentojë mbi progresin e arritur në lidhje me aspektet e tjera të rekomandimit.
83. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxi është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xxii.

84. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon (i) të zbatohen rregulla të njëtrajtshme për punësim dhe avancim transparent dhe të paanshëm të nëpunësve civilë, ndër të tjera, përmes njoftimeve të duhura për pozitat e lira, konkurrencës së drejtë mes kandidatëve dhe shmangies së konfliktit të interesit; (ii) të shtohet mbikëqyrja dhe monitorimi i procedurave të përzgjedhjes dhe avancimit të zyrtarëve publikë; dhe (iii) të themelohen procedura të duhura verifikuese për kontrollimin e të dhënave dhe të integritetit të kandidatëve për pozitat në administratën publike (paragrafi 304);*
85. Autoritetet e Kosovës nuk kanë dhënë informacion mbi masat që synojnë implementimin e këtij rekomandimi.
86. Megjithatë, nga burime në dispozicion duket se Deklarata e politikave afatmesme prioritare është miratuar nga Qeveria në prill 2013 (vendimi 02/123 i datës 5 prill 2013). Përveç amendamenteve legjislative, ky dokument kërkon të fokusohet në reformat për zbatimin e legjislacionit dhe reforma substanciale, dhe të përmirësojë kushtet e punës në administratë (faqe 18). Përveç kësaj, krijimi i një shërbimi civil jopolitik, profesional, i bazuar në merita dhe i menaxhuar mirë është një prej prioriteteve në lidhje me administratën publike. Raporti mbi situatën e shërbimit civil në Kosovë është aprovuar nga Qeveria me 26 qershor 2013 (vendimi 02/136). Për më tepër, në nëntor 2013 Qeveria ka miratuar raportin mbi implementimin e Planit të Veprimit për Reformën e Administratës Publike (vendimi 02/155 i

datës 5 nëntor 2013). Megjithatë, Ekipi i Vlerësimit nuk ka mundur të marrë kopjet dokumenteve të lartpërmenduar nga burimet publike apo nga autoritetet. Përveç kësaj, përmes vendimit Nr. 11/141 të datës 26 korrik 2013, Qeveria ka rishikuar organizimin dhe funksionimin e strukturave përgjegjëse për implementimin e Planit të Veprimit të strategjisë për reformën e administratës publike.

87. Ekipi i Vlerësimit do ta çmonte pranimin e informacioneve të mëtutjeshme dhe më konkrete, përfshirë aspektet praktike të implementimit, në lidhje me këtë rekomandim të rëndësishëm. Deri më tani, informacioni i mbledhur është i kufizuar në deklaratat dhe disa referime pa masa më të thella të implementimit.
88. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxii nuk është implementuar.

Rekomandimi xxiii.

89. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që (i) të miratohet sa më shpejt që është e mundur kodi i etikës për nëpunësit civilë; (ii) të shqyrtohet mundësia e shtrirjes së zbatimit të tij për kategoritë e pambuluara të zyrtarëve në administratën publike; dhe (iii) të rritet njohuria e të gjitha niveleve të administratës publike rreth standardeve të etikës profesionale (ndër të tjera përmes trajnimeve, udhëzimeve, këshillave të rregullta) (paragrafi 308).*
90. Autoritetet e Kosovës informojnë se në vitin 2011, ZQM ka përgatitur, publikuar dhe shpërndarë Doracakun mbi Etikën dhe Transparencën në Administratën Publike në të gjitha institucionet relevante.
91. Doracaku është një përmbledhje e shkurtër e asaj se çka është etika dhe transparenca në administratën publike si dhe një përmbledhje e dokumenteve ndërkombëtare e kombëtare në të cilat përfshihen apo përcaktohen të drejtat dhe detyrimet e administratës publike gjegjësisht, shërbyesve civilë, përfshirë ofrimin e shërbimeve publike dhe kualitetit të tyre.
92. ZQM ka koordinuar procesin e hartimit të Kodit të Mirësjelljes së Nëpunësve në Shërbimin Civil të Kosovës i cili nuk është ende i finalizuar dhe i miratuar. Procesi i konsultimit është në vijim e sipër pasi që drafti përfundimtar u është shpërndarë për komente të gjitha institucioneve të përfshira në procesin e hartimit.
93. Ekipi i Vlerësimit thekson se informacioni në lidhje me Doracakun mbi Etikën dhe Transparencën në Administratën Publike u referohet zhvillimeve të cilat kanë ndodhur para miratimit të RV dhe nuk janë sjellë në vëmendjen e Ekipit të Vlerësimit më herët. Përveç kësaj, doracaku nuk e adreson drejtpërdrejt pjesën e parë të rekomandimit. Në anën tjetër, nevojitet më shumë informacion mbi përmbajtjen (përfshirë ofrimin e një kopjeje) dhe statusin e Kodit të Etikës, përfshirjen e palëve të interesit, miratimin e pritsëm dhe hyrjen në fuqi. Nuk është shënuar progres për aspektet e tjera të rekomandimit.

94. Ekipi i Vlerësimit konkludon e rekomandimi xxiii nuk është implementuar.

Rekomandimi xxiv.

95. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të përpunohen udhëzues në lidhje me sjelljen dhe veprimet e zyrtarëve publikë me rastin kur ata marrin dhurata, në mënyrë që të kompletohen rregullat e parapara në nenit 11 të Ligjit nr. 04/L-050 mbi deklarimin, prejardhjen dhe kontrollin e pronës së zyrtarëve të lartë publikë dhe mbi deklarimin, prejardhjen dhe kontrollin e dhuratave të të gjithë zyrtarëve publikë (paragrafi 311).*

96. Autoritetet e Kosovës informojnë se projektligji Nr. 04/L-227 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit 04/L-050 është në procedurë e sipër në Kuvend (shih po ashtu paragrafin 19 më lart).

97. Ekipi i Vlerësimit është i mendimit se projektligji nr. 04/L-227 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 04/L-050 nuk e adreson në mënyrë specifike përmbajtjen e këtij rekomandimi. Nga ana tjetër, përfshirja e përjashtimeve nga rregulli i përgjithshëm i ndalimit të dhuratave për zyrtarët publikë (dhuratat e zakonshme deri në 25 Euro për dhuratë dhe deri në 500 Euro për zyrtar në vit) duken të jenë një hap mbrapa në lidhje me kornizën aktuale ligjore.

98. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxiv nuk është implementuar.

Rekomandimi xxv.

99. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon (i) të fuqizohet kontrolli i deklarimit të pasurisë dhe të interesave me qëllim që të arritjes së zbatimit dhe monitorimit të duhur; (ii) të shtohen përpjekjet për zhvillimin e kapaciteteve nëpër institucionet individuale për parandalimin dhe zbulimin e konflikteve të interesit përmes mbikëqyrjes nga afër dhe mekanizmave bashkërendues si dhe përmes materialeve specifike referuese, udhëzuesve dhe trajnimeve; dhe (iii) të shtrihet tek secili person që ushtron funksion në administratën publike (duke i përfshirë menaxherët dhe këshilltarët) në çdo nivel të qeverisë një standard adekuat dhe i zbatueshëm lidhur me konfliktin e interesit, duke e përfshirë migrimin jo të duhur në sektorin privat ("pantouflage"), (paragrafi 320).*

100. Siç është përmendur më lart, dy projektligjet që synojnë ndryshimin dhe plotësimin e ligjeve Nr. 04/L-050 dhe 04/L-051 për deklarimin e pasurive dhe për parandalimin e konfliktit të interesit janë në procedurë e sipër në Kuvend.

101. Ekipi i Vlerësimit vëren se një zgjerim i obligimit të deklarimit të pasurisë është paraparë për disa zyrtarë më shumë (ata të emëruar nga Presidenti, pozitat udhëheqëse në agjenci dhe ndërmarrje publike, përfshirë kryesuesit e njësiteve të Financave dhe Prokurimit, anëtarët e Këshillit Drejtues të Universitetit Publik, zv. Kryeinspektorët, Kryetari dhe anëtarët e Komisionit

Qendror të Zgjedhjeve). Po ashtu, definimi i anëtarëve të familjes është qartësuar dhe zgjeruar (të gjithë fëmijët, partneri/bashkëjetuesi, të afërmit që jetojnë në familje të njejtë). Përveç kësaj, ekziston një përfshirje në tekstin e ligjit të burimeve të pasurive të përmendura më parë vetëm në titullin e Ligjit për Deklarimin e Pasurive.

102. Një obligim është paraparë për të kontrolluar plotësisht çdo vit së paku 20% të formularëve. Zyrtarët publikë deklaratat e të cilëve janë për t'u verifikuar sipas kësaj procedure do të përzgjidhen me një procedurë të hapur me short. Po ashtu, ekziston mundësia për të ndërmarrë një kontroll të plotë sipas kërkesës së personave publikë ose të interesuar.
103. Një ndryshim i paqartë është propozuar në nenin 16.3 të Ligjit nr. 04/L-050 për deklarimin e pasurive. Ky ka të bëjë me çështjen e informacionit të ofruar tek AKK nga bankat dhe institucionet financiare. Përfshirja e shprehjes “në pajtim me Kodin e Procedurës Penale” mund të ketë si pasojë ligjore dhe praktike kufizimin ose pamundësinë për të ofruar informacion tek AKK nga bankat dhe institucionet e tjera financiare në lidhje me të dhënat mbi depozitat, llogaritë dhe transaksionet e mbajtura apo të kryera nga zyrtarët publikë të cilët i nënshtrohen ligjit.
104. Lidhur me sanksionet, Neni 17 i propozuar përfshin obligimin nga AKK për të nisur rastin penal me ndjekje penale kundër zyrtarit publik; obligimin për të informuar kryesuesin e institucionit dhe publikimin e emrave të zyrtarëve publikë të cilët nuk deklarojnë pasuri ose dhurata. Për pasojë, Neni ekzistues 17 i cili lidhet me gjobat dhe procedurën kundërvajtëse do të shfuqizohet në mënyrë që të sigurohet harmonizimi me Kodin Penal.
105. Ndryshimet në Ligjin për konfliktin e interesit (KI) tregojnë disa trende pozitive:
 - Zgjerimi i fushëveprimit të ligjit për të gjithë zyrtarët publikë;
 - Harmonizimi dhe rregullimi i terminologjisë dhe definicionit të zyrtarëve publikë (termi i përdorur është ‘person zyrtar’);
 - Ndryshimet në definicionin në nenin 4 (neni 120 dhe 424 i KPP);
 - Neni 9 (pikat 1.7 deri në 1.9): përfshirja e disa rregullave që synojnë adresimin e “pantouflage” për një periudhë prej 5 vitesh;
 - Mundësia e dhënë për AKK për të paraparë rishikimin e vendimit të marrë në një situatë të konfliktit të interesit nga organi që e ka lëshuar atë (neni 18, pikat 13 deri në 15) - pezullimi i veprimeve;
 - Neni 19 (pikat 2-4): Pjesëmarrja e AKK si vëzhguese në të gjitha aktivitetet publike të prokurimit dhe mundësia për të lëshuar rekomandime;
 - Regjistri i konfliktit të interesit të mbahet nga AKK;
 - Neni 20 - Harmonizimi me KP dhe sanksionet e tjera.
106. Megjithatë, ka ende çështje shqetësuese në dispozitat aktuale, si dhe në disa ndryshime të propozuara në ligjin e KI. Këto çështje janë diskutuar me Drejtorin e AKK-së dhe një Letër Këshilluese është përgatitur nga Projekti PECK për t'u marrë parasysh nga vendimmarrësit (shih po ashtu paragrafin 19 më lart):

- Përkufizimi i "personave zyrtarë" dhe zgjerimi i rregullave të KI në nivelet e tjera të personave zyrtarë, duke marrë parasysh edhe kapacitetet dhe organet zbatuese;
- Përkufizimi i "personave të besuar" dhe vështirësitë e lindura në praktikë;
- Çështja e shumëfishimit të veprimtarive shtesë të zyrtarëve publikë;
- Domosdoshmëria e dallimit të qartë të nocioneve të konfliktit të interesit përkundrejt papajtueshmërisë; dhe
- Posaçërisht, marrëdhëniet ndërmjet Konfliktit të Interesit si vepër penale dhe shkelje administrative si dhe ndarja e qartë dhe pavarësia e dy procedurave administrative dhe penale të KI për të shmangur rrezikun e mosndëshkimit në lidhje me shkeljet e KI.

107. Nën dritën e këtyre zhvillimeve, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxv është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xxvi.

108. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të merret parasysh përdorimi më i gjerë i rotacionit në sektorët e administratës publike, në veçanti në sektorët më të ekspozuar ndaj rrezikut të korrupsionit (paragrafi 322).*

109. Autoritetet e Kosovës informojnë se rotacioni përdoret në disa sektorë të administratës publike, në veçanti në sektorët që ekspozohen ndaj rrezikut të korrupsionit siç është Administrata Tatimore, Doganat dhe Departamenti i Kufirit i Policisë së Kosovës.

110. Ekipi i Vlerësimit mban shënim informacionin e ofruar dhe i inkurajon autoritetet të konsiderojnë përdorimin e masave të rotacionit në sektorë të tjerë të cilët mbeten të ekspozuar ndaj rreziqeve të korrupsionit.

111. Rrjedhimisht, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxvi është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xxvii.

112. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të themelohet dhe të mirëmbahet raportimi i rregullt qendror i statistikave mbi aplikimin e procedurave dhe sanksioneve disiplinore në administratën publike. (paragrafi 332).*

113. Autoritetet e Kosovës kanë ofruar statistikën në vijim të cilat mbahen nga Bordi i Pavarur Mbikqyrës për Shërbimin civil në Kosovë për vitin 2013: 137 ankesa të aprovuara, 11 ankesa pjesërisht të aprovuara, 152 ankesa të refuzuara, 31 ankesa të hedhura poshtë, 22 raste ku është deklaruar moskompetenca, 26 kthime për rishqyrtim, 7 përfundime procedimi, 12 ankesa të pezulluara dhe 4 tërheqje të ankesës.

114. Ekipi i Vlerësimit vëren megjithatë se informacioni i ofruar nuk ka adresuar asnjë aspekt të rekomandimit si më lart.

115. Prandaj, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxvii nuk është implementuar.

2.5 Mbrojtjet themelore dhe parandalimi i korrupsionit - Deputetët e Kuvendit

Rekomandimet xxviii, xxix dhe xxx.

116. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që Kodi i mirësjelljes së deputetëve të kuvendit të rishikohet dhe të plotësohet me masa praktike për zbatimin e tij, siç janë trajnimet e dedikuara, këshillimet në lidhje me çështjet që kanë të bëjnë me etikën dhe korrupsionin (paragrafi 351).*

t'i jepet AKK-së – ose ndonjë organi tjetër zyrtar, në bashkëpunim me administratën tatimore - kompetenca për kryerjen e vlerësimit të duhur të pasurisë së deklaruar (paragrafi 367);

të ndërmerren masa për të siguruar mbikëqyrjen dhe zbatimin e rregullave ekzistuese lidhur me konfliktin e interesit dhe zbulimin e lidhjeve të jashtme nga ana e deputetëve të kuvendit (paragrafi 379)

117. Autoritetet e Kosovës nuk kanë raportuar asnjë progres në lidhje me këto rekomandime.

118. Në mungesë të informacionit, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimet xxviii, xxix dhe xxx nuk janë implementuar.

119. Në përfundim, Ekipi i Vlerësimit do të nxiste fuqimisht autoritetet e Kosovës të tregojnë vendosmëri më të madhe në implementimin e rekomandimeve xxviii deri në xxx në lidhje me deputetët e Kuvendit.

2.6 Financimi i partive politike dhe i fushatave zgjedhore

120. Në përgjithësi, sipas informacionit të ofruar nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, nuk mund të raportohet asnjë progress në fushën e financimit të partive politike dhe fushatave zgjedhore, përveç amendamenteve të reja të Ligjit për Financimin e Subjekteve Politike (Ligji nr. 04/L-212 i datës 31 korrik 2013).

Rekomandimi xxxi.

121. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të bëhet harmonizimi i dispozitave juridike për financimin e subjekteve politike dhe të fushatave në përputhje me legjislacionin e aplikueshëm për kandidatët e tjerë për zgjedhjet (për zgjedhjet komunale dhe të përgjithshme dhe për zgjedhjet presidenciale) (paragrafi 403).*

122. Sipas informacionit të ofruar nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, Ligji Nr. 04/L-212 i datës 31 korrik 2013 ka ndryshuar dhe plotësuar ligjin bazë nr. 03/L-174 për financimin e subjekteve politike (miratuar me 16 shtator 2010, më tutje në tekst si Ligji FSP) i cili është ndryshuar dhe plotësuar tanimë me Ligjin nr. 04/L-058 të datës 21 Dhjetor 2011.
123. Ekipi i Vlerësimit merr shënim informacionet e dhëna dhe e mirëpret Ligjin e ri Nr. 04/L-212 meqenëse dispozitat e tij adresojnë disa rekomandime të dhëna në këtë pjesë.
124. Megjithatë, qëllimi i rekomandimit xxx është të arrihet një harmonizim i përgjithshëm i legjisllacionit në lidhje me subjektet politike, kandidatët për zgjedhjet në nivel lokal dhe qendror, zgjedhjet presidenciale, dhe të hartohet një ligj i ri për të koordinuar të gjitha dispozitat ligjore dhe ligjet rezultuese që rregullojnë financimin politik në një ligj. Nuk është mjaft e qartë për Ekipin e Vlerësimit nëse Ligji i ri nr. 04/L-212 e harmonizon me të vërtetë tërë fushën e financimit politik.
125. Mungesa e Kodit Zgjedhor shpesh përmendet si një çështje që duhet të merret parasysh për një kornizë ligjore gjithëpërfshirëse, të qartë dhe të harmonizuar.
126. Një çështje tjetër e rëndësishme është projektligji mbi zgjedhjen e Presidentit. Nuk ka pasur zhvillime më të fundit në këtë aspekt që nga periudha e RV.
127. Në dritën e informacionit në dispozicion, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxxi është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xxxii.

128. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të përgatitet një faqe unike dhe gjithëpërfshirëse e internetit, e cila e paraqet kornizën juridike dhe rregullative dhe ofron informata përkatëse në lidhje me raportet periodike të subjekteve politike si dhe informata të tjera relevante (paragrafi 404);*
129. Autoritetet e Kosovës bëjnë referencë në paragrafin e ri 5 të nenit 15 të Ligjit FSP të ndryshuar: “Subjektet politike duhet të publikojnë dhe të mbajnë të publikuar së paku një (1) vit në faqet e tyre zyrtare Raportin Vjetor Financiar të vitit paraprak dhe Raportin e Deklarimit Financiar të Fushatës së zgjedhjeve paraprake dhe ta publikojnë versionin tyre të shkurtuar në njërën nga gazetatat ditore kombëtare. Formatin e versionit të shkurtër për publikim e përcakton KQZ-ja përmes një akti nënligjor”.
130. Ekipi i Vlerësimit mban shënim për këtë ndryshim, megjithatë nënvizon se qëllimi i rekomandimit xxxii ka qenë më shumë të bëhet e obligueshme për vetë KQZ publikimi në faqen e vet të internetit i raporteve financiare (fushatave dhe vjetore), përfshirë raportet e auditimit. Nëse është e mundur, një arkivë elektronike e të gjitha raporteve dhe dokumenteve relevante të dorëzuara në KQZ (raportet vjetore të partive, raportet e fushatave) dhe të

gjitha sanksioneve dhe kornizës relevante ligjore duhet po ashtu të jetë në dispozicion.

131. Ekipi i Vlerësimit konkludon se ky rekomandim nuk është implementuar.

Rekomandimi xxxiii.

132. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që të sigurohet që përkufizimi i ‘kontributit’ dhënë partisë politike, siç parashihet me Rregullën 01/2008 mbi regjistrimin dhe veprimin e partive politike, të përdoret vazhdimisht në kornizën legjislative dhe rregullative në lidhje me financimin e subjekteve politike dhe fushatave zgjedhore në mënyrë që të përfshihen burimet e tërthorta (si për shembull shërbimet apo donacionet në natyrë) (paragrafi 420);*

133. Autoritetet e Kosovës bëjnë referencë në nenin 2 të riformuluar, paragrafi 1.5 të ligjit FSP të ndryshuar: 1.5 Kontributet - dhuratat (donacionet) ose ndihma e cilido lloj që nënkupton një akt të ndërgjegjshëm për t’i dhuruar të mira ekonomike apo të ngjashme për subjektin politik, qoftë në para të gatshme, shërbime, shitja e gjësendeve nën çmimin e tregut, ofrimi i shërbimeve nën çmimin e tregut apo në të mira të tjera materiale”.

134. Ekipi i Vlerësimit vëren se ky formulim i ri është në pajtim me rekomandimin e RV. Megjithatë, nuk është mjaft e qartë nëse ky formulim i ri mbulon të tërë kornizën ligjore dhe rregullative në lidhje me financimin e subjekteve politike dhe fushatave zgjedhore, dhe, për shembull, nëse është i obligueshëm edhe për zgjedhjet presidenciale.

135. Në mungesë të informacionit të mëtutjeshëm që adreson çështjen më lart, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxxiii është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xxxiv.

136. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të bëhet përkufizimi dhe rregullimi i subjekteve të lidhura me partitë politike (eventualisht) (paragrafi 422).*

137. Autoritetet e Kosovës tregojnë se Neni 2, paragrafi 1.10 i Ligjit FSP të ndryshuar është riformuluar si në vijim: “1.10 Subjekti politik – parti politike, koalicion, nismë qytetare ose kandidat i pavarur. Për qëllime të këtij ligji, për subjektet si Organizatat e të Rinjve, Fondacionet, Institutet apo trupa të ngjashme që janë të krijuara nga subjektet politike apo që kanë lidhje me subjektet politike ose që kryejnë aktivitete funksionale për subjektet politike do të vlejnë të njëjtat dispozita të këtij ligji sa i përket raportimit financiar tyre”.

138. Ekipi i Vlerësimit e mirëpret këtë formulim të ri pasi që adreson çështjet e ngritura në rekomandimin xxxiv.

139. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxxiv është implementuar në mënyrë të kënaqshme.

Rekomandimi xxxv.

140. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të përcaktohen kushte më precize për kërkesat e raporteve financiare dhe për afatin/afatet e publikimit (paragrafi 436).*
141. Autoritetet e Kosovës bëjnë referencë në paragrafin e ri 5 të nenit 15 të ligjit FSP të ndryshuar: “5. Subjektet politike duhet të publikojnë dhe të mbajnë të publikuar së paku një (1) vit në faqet e tyre zyrtare Raportin Vjetor Financiar të vitit paraprak dhe Raportin e Deklarimit Financiar të Fushatës së zgjedhjeve paraprake dhe ta publikojnë versionin tyre të shkurtuar në njërën nga gazetatat ditore kombëtare. Formatin e versionit të shkurtër për publikim e përcakton KQZ-ja përmes një akti nënligjor.
- 5.1. Raporti Vjetor Financiar i subjektit politik duhet të publikohet në mjetet e informimit të parapara në paragrafin 5. të këtij neni deri më 30 korrik të vitit pasues.
 - 5.2. Raporti i Deklarimit Financiar të Fushatës së subjektit politik duhet të publikohet në mjetet e informimit të paraparë në paragrafin 5 të këtij neni më së larg gjashtë (6) muaj pas ditës së mbajtjes së zgjedhjeve.”
142. Në opinionin e Ekipit të Vlerësimit, KQZ duhet të definojë një format të standardizuar për raportim që duhet të përdoret nga partitë politike për shpalosjen e të gjitha informacioneve të kërkuara për t'i lejuar publikut krahasimin e raporteve. Raportet duhet të jenë të kuptueshme lehtë për një qytetar mesatar dhe duhet të dallojnë të hyrat nga shpenzimet. Përveç kësaj, raportet duhet të numërojnë në mënyrë të duhur donacionet private dhe publike në kategori të standardizuara. Raportet duhet të përfshijnë financimin vjetor të partisë dhe të fushatës (aty ku është e zbatueshme).
143. Në lidhje me pjesën e parë të rekomandimit (kushte më precize për kërkesat e raporteve financiare), Ekipi i Vlerësimit merr shënim me kënaqësi se ndryshimet e Nenit 4, paragrafët 2 deri në 5 të ligjit themelor FSP parashohin rregulla të reja që merren me çështjen e llogarive të detyrueshme të vetme bankare për subjektet politike. Në çdo rast, nuk janë paraparë kushte të mëtjeshme më të sakta për kërkesat e vetë raporteve financiare.
144. Në lidhje me pjesën e dytë të rekomandimit (kushte më të sakta për afatin(et) e publikimit), Ekipi i Vlerësimit vëren me kënaqësi se dispozitat në paragrafin e ri 5 të Nenit 15 të ligjit FSP të ndryshuar janë në pajtim me kërkesat e tij.
145. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxxv është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xxxvi.

146. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar që Komisionit Qendror të Zgjedhjeve / Zyrës apo Agjencisë Kundër Korrupsionit t'i jepet mandati dhe autoriteti i duhur si dhe burimet financiare dhe personeli i specializuar për mbikëqyrjen efektive dhe proaktive të financimit të partive politike dhe të fushatave zgjedhore, për hetimin e shkeljeve të pretenduara të rregullave për financimin politik, dhe, sipas nevojës, për shqiptimin e sanksioneve (paragrafi 442).*
147. Nuk është ofruar asnjë informacion mbi këtë çështje të rëndësishme nga autoritetet e Kosovës.
148. Ekipi i Vlerësimit thërret autoritetet e Kosovës të merren me këtë rekomandim me prioritet, pasi që implementimi i tij është thelbësor për mbikëqyrjen efektive të financimit politik.
149. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxxvi nuk është implementuar.

Rekomandimi xxxvii.

150. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të unifikohen formularët e raportimit të partive, në veçanti në lidhje me përmbajtjen, afatet e dorëzimit dhe të publikimit të tyre; dhe (ii) të përcaktohet procedura për monitorimin e standardeve të përcaktuara (paragrafi 443);.*
151. Për arsyet tani më të diskutuara sipas rekomandimit xxxv, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxxvii është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xxxviii.

152. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të përcaktohen rregulla të qarta të cilat e sigurojnë specializimin, pavarësinë dhe ekspertizën/njohuritë e auditorëve të thirrur për ta bërë auditimin e llogarive të partive politike dhe të kandidatëve (paragrafi 444).*
153. Autoritetet e Kosovës bëjnë referencë në nenin e rishikuar 19 (kontrolli financiar) të ligjit FSP të ndryshuar që synon të vendosë rregulla të qarta në lidhje me auditorët, në pajtim me rekomandimin xxxviii. Ai kërkon që Raportet Vjetore Financiare dhe Raportet e Deklarimit Financiar të Fushatës të cilat dorëzohen nga subjektet politike në KQZ, do të auditohen në përputhje me standardet e kontabilitetit të zbatueshme në Kosovë. Sipas paragrafit 1, neni 19, Komisioni Parlamentar për Mbikëqyrjen e Financave Publike zgjedh, në janar të çdo viti, përmes konkursit publik së paku dhjetë (10) auditorë të licensuar për të audituar Raportet Vjetore Financiare dhe Raportet e Deklarimit Financiar të Fushatës së subjekteve politike. Për t'u zgjedhur, auditorët duhet të përmbushin në mes të tjerash, kriteret si në vijim: të jenë auditorë të licencuar sipas kërkesave të legjislacionit në fuqi në Kosovë dhe të kenë përvojë profesionale së paku dy (2) vjeçare në fushën e auditimit; të mos kenë pasur raporte kontraktuale me ndonjërin nga subjektet

politike gjatë tre (3) viteve e fundit dhe të mos kenë qenë donatorë të ndonjërit nga subjektet politike apo të kenë përfituar në ndonjë mënyrë nga subjektet politike gjatë tre (3) viteve të fundit; të mos jenë nën hetime apo të dënuar për kryerjen e ndonjë veprë penale; të paraqesin një listë me të gjitha auditimet që kanë kryer gjatë tre (3) viteve të fundit. Personat juridikë që veprojnë në dobi të tyre duhet t'i përmbushin kriteret e njehta dhe duhet ta dorëzojnë listën e të gjithë punonjësve.

154. Pas përzgjedhjes së auditorëve të cilët do të bëjnë auditimin nga paragrafi 1 i këtij neni, Komisioni për Mbikëqyrjen e Financave Publike i Kuvendit të Kosovës do të caktojë me short auditorët të cilët do të jenë përgjegjës për auditimin e raporteve të subjekteve politike. Një auditor nuk mund të auditojë dy herë radhazi raportet financiare të një subjekti politik.
155. Subjekti i regjistruar politik bashkëpunon ngushtë me auditorët e përzgjedhur nga Kuvendi i Kosovës dhe u ofron atyre qasje të plotë dhe të papenguar në shënimet financiare të partisë, duke përfshirë të gjitha shënimet pa kufizime.
156. KQZ-ja ia paraqet rezultatet paraprake të kontrollimit të raportit vjetor financiar nga auditorët organit më të lartë ekzekutiv të subjektit politik, duke përfshirë edhe listën e plotë të gabimeve ose lëshimeve brenda gjashtëdhjetë (60) ditësh nga fillimi i kontrollimit.
157. Subjekti i regjistruar politik, brenda pesë (5) ditëve të punës nga marrja e rezultateve paraprake të kontrollimit, mund ta dorëzojë raportin e rishikuar financiar dhe shpjegimin lidhur me çdo gabim të dukshëm ose lëshim të identifikuar nga auditorët.
158. Pas pranimit të raportit të rishikuar financiar nga subjekti politik me shpjegimet për gabimet dhe lëshimet e identifikuar, auditorët e përzgjedhur nga Kuvendi i Kosovës përmes Komisionit për Mbikëqyrjen e Financave Publike i dorëzojnë KQZ-së brenda dhjetë (10) ditëve Raportin Përfundimtar të Auditimit duke marrë parasysh çdo shpjegim ose rishikim të dorëzuar nga subjekti politik.
159. Procesi i auditimit të Raporteve vjetore financiare të subjekteve politike duhet të mbarojë më së largu deri më 15 qershor të vitit pasues.
160. KQZ-ja duhet t'i publikojë të gjitha raportet vjetore financiare të subjekteve politike së bashku me raportet përfundimtare të auditimit të subjekteve politike në faqen e saj zyrtare më së largu deri më 30 qershor të vitit pasues. Po ashtu, deri në këtë datë KQZ-ja obligohet t'i përcjellë subjektit politik raportin përfundimtar të auditimit.
161. KQZ-ja obligohet t'i përcjellë Agjencisë kundër Korrupsionit: raportet vjetore financiare dhe të auditimit deri më 30 qershor të vitit pasues; dhe raportin financiar të fushatës dhe raportin përfundimtar të auditimit të subjekteve politike më së largu deri në gjashtë (6) muaj pas ditës së mbajtjes së zgjedhjeve.

162. KQZ-ja përgatit një raport vjetor për Kuvendin e Kosovës për shpërndarjen dhe shpenzimin e mjeteve nga Fondi për mbështetjen e subjekteve politike (më tutje në tekst "Fondi").
163. Ekipi i Vlerësimit e mirëpret këtë rregullim të ri që përcakton rregulla të qarta për të siguruar specializimin, pavarësinë dhe ekspertizën e auditorëve në pajtim me rekomandimin xxxviii.
164. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xxxviii është implementuar në mënyrë të kënaqshme.

Rekomandimi xxxix.

165. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të vendosen sanksione më bindëse, efektive dhe proporcionale në lidhje me shkeljen e rregullave të financimit politik dhe Komisionit Qendror të Zgjedhjeve t'i jepet autoriteti i duhur për hetimin e këtyre rasteve dhe për vendosjen e sanksioneve të duhura (paragrafi 454).*
166. Autoritetet e Kosovës theksojnë se Neni 21 i rishikuar (dispozitat ndëshkuese) i Ligjit FSP të ndryshuar parasheh një sistem më koherent të sanksioneve, në pajtim me rekomandimin xxxix. Neni 21 kërkon që subjekti politik gjobitet me gjobë bazike me dhjetë përqind (10%) të shumës së realizuar nga Fondi në vitin paraprak nëse subjekti nuk e paraqet Raportin Vjetor Financiar dhe Raportin e Deklarimit Financiar të Fushatës në afatin e paraparë me ligj, dhe me gjobë ditore prej 0.01 % të shumës së gjobës bazë, deri në paraqitjen e raportit. Subjekti politik i cili nuk merr mjete nga Fondi gjobitet me gjobë bazike me njëmijë (1,000) Euro me gjobë ditore prej 0.01 % të shumës së gjobës bazë, deri në paraqitjen e raportit. Subjekti politik i cili nuk e paraqet Raportin Vjetor Financiar dhe Raportin e Deklarimit Financiar të Fushatës brenda afatit të përcaktuar me ligj humb të drejtën për të përfitur mjete nga Fondi për vitin e ardhshëm.
167. Subjekti politik, për informatat e pasakta dhe jo të plota të dhëna lidhur me bilancin e gjendjes, pasqyrën e fitimit dhe të humbjeve dhe pasqyrën e pagesës mbi vlerën pesëmijë (5,000) Euro të bërë personave të tjerë, gjobitet me pesë mijë (5,000) Euro si dhe me gjobë ditore prej 0.01% të shumës bazë deri në përmirësimin e këtyre të dhënave.
168. Subjekti politik gjobitet me gjobë bazë me dymijë (2,000) Euro për mungesën e kopjeve të dokumentacionit të raportit financiar të paraparë në paragrafin 3 të nenit 15 të ligjit bazik.
169. Subjektet politike gjobiten me gjobë bazë në shumën prej pesëmijë (5,000) Euro për mospublikimin e Raporteve Financiare të paraparë në nenin 15, paragrafi 5 të ligjit bazik dhe me gjobë ditore në vlerë prej 0.01% të vlerës së gjobës bazë deri në publikimin e tyre.
170. Subjekti politik gjobitet me dyfishin e vlerës së pranuar ndërsa kandidati për kryetar komune, deputet, këshilltar komunal dhe kandidati i pavarur gjobitet me vlerën e njëjtë të pranuar nëse pranon dhe ekzekuton donacionin nga

personi fizik në kundërshtim me nenin 5, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.1 të ligjit bazik, pranon dhe ekzekuton donacion nga personi juridik në kundërshtim me nenin 5, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.2 të ligjit bazik, pranon dhe ekzekuton donacion në kundërshtim me nenin 11 të ligjit bazik, apo pranon dhe ekzekuton donacion deri në njëzetmijë (20,000) Euro, origjina e të cilëve nuk mund të dëshmohet.

171. Subjekti politik i cili nuk mund të dëshmojnë origjinën e të hyrave të pranuar dhe të ekzekutuara mbi njëzetmijë (20,000) Euro do të gjobitet me trefishin e asaj shume.
172. Personat fizikë dhe juridikë të cilët japin kontribute në kundërshtim me nenin 5 dhe nenin 11 të ligjit bazik, gjobiten me 20% të vlerës së dhënë.
173. Të gjitha të hyrat e realizuara nga subjekti politik jashtë burimeve të parapara me nenin 4 të ligjit bazik do të derdhen në Buxhetin e Kosovës dhe subjektet politike do të gjobiten me dhjetë përqind (10%) të shumës së realizuar.
174. Subjektet politike gjobiten me dyfishin e mjeteve financiare të harxhuara në kundërshtim me nenin 8 dhe nenin 10 të ligjit bazik.
175. Subjekti politik gjobitet me gjobë bazike me pesëmijë (5,000) Euro për mbajtjen aktive të dy apo më shumë llogarive bankare dhe me gjobë ditore prej 0.01 % të shumës së gjobës bazë gjer në mbylljen e këtyre llogarive.
176. Subjekti politik gjobitet me shumën njëmijë (1,000) Euro për mosnjoftimin e KQZ-së në afatin e paraparë në nenin 3, paragrafi 5 të këtij ligji, për mjetet e pranuar në kundërshtim me këtë ligj.
177. Nëse në keqpërdorim të fondeve është i përfshirë kandidati apo subjekti politik dhe vërtetohet se fitimi i mandatit/mandateve është si rezultat i keqpërdorimit të fondeve në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji dhe legjislacionit në fuqi, kandidati apo subjekti politik i merret mandati.
178. Subjektet politike kanë të drejtë ankese ndaj ndëshkimeve të shqiptuara. Ankesat i drejtohen Panelit zgjedhor për ankesa dhe parashtresa në bazë të legjislacionit në fuqi.
179. Të hyrat nga gjobat sipas këtij ligji derdhen në Buxhetin e Kosovës.
180. Ekipi i Vlerësimit merr shënim me kënaqësi për këtë rregullore të detajuar dhe precise. Megjithatë, Ekipi i Vlerësimit konsideron se në disa aspekte, gjobat janë relativisht të lehta dhe nuk janë bindëse mjaftueshëm. Përveç kësaj, kapacitetet hetimore të Komisionit Qëndror të Zgjedhjeve duhet të demonstron në rrethana praktike.
181. Rrjedhimisht, Ekipi i Vlerësimit konkludon se ky rekomandim është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi xl.

182. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon t'i caktohet Zyrës autoriteti i duhur për kryerjen, sipas nevojës, të verifikimit thelbësor (përveç shqyrtimit formal ekzistues) të informatave të dhëna prej kandidatëve zgjedhorë dhe subjekteve të tjera politike (paragrafi 455).*
183. Autoritetet e Kosovës nuk kanë raportuar informacione në lidhje me këtë rekomandim.
184. Në mungesë të informacionit, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xl nuk është implementuar.

Rekomandimi xli.

185. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që raportet e partive politike të publikohen rregullisht në një faqe publike të internetit (paragrafi 456).*
186. Autoritetet e Kosovës referohen në paragrafin e ri 5 të Nenit 15 të Ligjit FSP të ndryshuar që thotë: Subjektet politike duhet të publikojnë dhe të mbajnë të publikuar së paku një (1) vit në faqet e tyre zyrtare Raportin Vjetor Financiar të vitit paraprak dhe Raportin e Deklarimit Financiar të Fushatës së zgjedhjeve paraprake dhe ta publikojnë versionin tyre të shkurtuar në njërin nga gazetatat ditore kombëtare" [...].
187. Ekipi i Vlerësimit merr parasysh informacionin e ofruar. Ai e pranon se rregullorja aktuale parasheh prezantimin e publikimit të detyrueshëm dhe periodik të raporteve të subjekteve politike. Megjithatë, llogaritë duhet të publikohen në një faqe zyrtare të internetit, përveç se në faqet e partive politike.
188. Për këtë arsye, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xli është implementuar pjesërisht.

2.7 Prokurimi Publik

Rekomandimi xlii.

189. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të krijohen kushte për më shumë transparencë dhe barazi në konkurrim, me qëllim për ta minimizuar rrezikun e mundësive për korrupsion në fushën e prokurimit publik dhe të privatizimit (paragrafi 467).*
190. Autoritetet e Kosovës thonë se Neni 7 i Ligjit për Prokurimin Publik nr. 04/L-042 (LPP) rregullon trajtimin e barabartë/mosdiskriminimin. Gjithashtu, legjislacioni sekondar që është i publikuar në web faqen e KRPP-së (www.krpp.rks-gov.net), dhe përfshin rreth 81 akte nënligjore, krijon kushte për një barazi në konkurrim. Përveç kësaj, në bazë të statistikave, numri më

i madh i aktiviteteve të prokurimit nga autoritetet kontraktuese është duke u zhvilluar përmes procedurës së hapur që është mjaft transparente dhe ju mundëson operatorëve ekonomikë një konkurim të lirë dhe transparencë.

191. Ekipi i Vlerësimit merr shënim informacionin e ofruar por konsideron se nuk janë ndërmarrë aktualisht masa konkrete për ta adresuar këtë rekomandim.
192. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xlii nuk është implementuar.

Rekomandimi xliii.

193. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që (i) me qëllim të zvogëlimit të rreziqeve dhe mundësive për korrupsion, të sigurohet rregullimi i mëtejshëm i procedurave dhe i rregullave për prokurimin publik, duke përfshirë fillimin e shpejtë të blerjes qendrore; (ii) të shtohen mekanizmat dhe kapacitetet e monitorimit, mbikëqyrjes dhe shqyrtimit; (iii) të rishikohet Ligji mbi prokurimin publik për sa i përket fushëveprimit dhe procedurave në lidhje me raportimin e shkeljeve dhe shkelësve të prokurimit publik; dhe (iv) të shtohet shkëmbimi dhe trajtimi i informatave dhe bashkëpunimi horizontal ndërmjet agjencive, sidomos mes organeve të prokurimit publik, të auditimit, organeve kundër korrupsionit, organeve tatimore dhe organeve të tjera të zbatimit të ligjit (paragrafi 489).*
194. Autoritetet e Kosovës kanë informuar se ligji i Prokurimit Publik është pothuajse plotësisht i harmonizuar me kërkesat e BE-së dhe është ranguar lart në Raportin e Progresit të KE-së 2013. KRPP ka nxjerrë dhe ka aprovuar të gjitha aktet dytësore (gjithsej 81) të nevojshme për implementimin e LPP-së dhe ata janë të publikuara në tri gjuhët zyrtare në web faqen e KRPP-së. Përveç kësaj, përveç monitorimit të aktiviteteve të prokurimit nëpër autoritete kontraktuese siç kërkohet nga LPP, KRPP ka filluar të bëjë edhe monitorimin e menaxhimit të kontratave/marrëveshjeve publike në bazë të nenit 87.2.1 të LPP-së.
195. Autoritetet bëjnë referencë në sistemin e e-prokurimit që pritet të operacionalizohet në gjysmën e parë të vitit 2014 me ndihmën e asistencës dhe përkrahjes të një projekti të Bankës Botërore, dhe bazuar në termat e referencës që janë duke u finalizuar. Në anën tjetër, një Indeks i Çmimeve do të hartohet në mënyrë që t'ju lehtësohet autoriteteve kontraktuese dhe zyrtarëve të prokurimit t'i kenë çmimet e referencës.
196. Me qëllim të rritjes së mekanizmave të monitorimit dhe mbikëqyrjes, KRPP ka riorganizuar që nga 1 janar 2014 Departamentin për Mbikëqyrjen dhe Monitorimin duke themeluar dy divizione brenda departamentit: Divizioni për monitorimin e aktiviteteve të prokurimit (deri në nënshkrimin e kontratave) dhe Divizioniin për monitorimin e implementimit të kontratave (pas nënshkrimit të kontratave).
197. Me qëllim të rritjes së bashkëpunimit dhe shkëmbimit të informatave me institucionet e ndryshme, KRPP deri më tani ka nënshkruar memorandume të mirëkuptimit me Agjencinë e Prokurimit Publik (tani Agjencia Qendrore e

Prokurimit) dhe me Agjencinë Kundër Korrupsionit. Një memorandum i mirëkuptimit është duke u përgatitur në mes të KRPP dhe Organit Shqyrtues të Prokurimit Publik, dhe me Administratën Tatimore të Kosovës.

198. Ekipi i Vlerësimit i referohet projektligjit për ndryshimin dhe modifikimin e LPP nr. 04/L-042 i cili është dorëzuar në Kuvend në nëntor 2013. Në lidhje me këtë, Ekipi i Vlerësimit ndjen keqardhje për faktin se amendamentimet aktuale nuk e adresojnë pikën (iii) të rekomandimit. Rrjedhimisht, ai sjell fuqishëm në vëmendje nevojën për ndryshimin e regjimit raportues të shkeljeve dhe shkelësve të prokurimit publik. Riorganizimi i Departamentit për Mbikëqyrje dhe Monitorim është përpjekje pozitive për të përmirësuar kapacitetet dhe mekanizmat e mbikëqyrjes dhe monitorimit si dhe monitorimin e kontratave. Megjithatë, nuk ka informacion konkret në lidhje me vetë procesin e monitorimit dhe progresin e shënuar në këtë aspekt. Ngjashëm, fakti se anëtarët e Organit Shqyrtues të Prokurimit nuk janë zgjedhur që nga muaji gusht 2013 ka dëmtuar seriozisht funksionimin normal të këtij organi të rëndësishëm shqyrtues. Përveç kësaj, aspektet e tjera të rekomandimit nuk janë adresuar pasi që nuk janë raportuar masa domethënëse në lidhje me to. Në fund, informacioni i ofruar për Ekipin e Vlerësimit në lidhje me rritjen e bashkëpunimit dhe shkëmbimit të informatave nuk përmban masa konkrete.
199. Nën dritën e informacioneve si më lart, Ekipi i Vlerësimit konkludon se Rekomandimi xliii nuk është implementuar.

Rekomandimi xliv.

200. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që (i) të krijohen politika dhe trajtime koherente për punonjësit në sistemin e prokurimit publik me qëllim të mënjanimin të ndryshimeve të punonjësve; (ii) të qartësohen dhe fuqizohen procedurat me qëllim për të pasur kritere objektive për lidhjen e kontratave; (iii) të krijohen rregulla për parandalimin e konfliktit të interesit në prokurimin publik, duke përfshirë edhe deklarin e detyrueshëm të situatave të konfliktit të interesit nga anëtarët e paneleve të prokurimit, dhe (iv) të promovohen trajnime dhe specializime të mëtejme të përqëndruara në parandalimin dhe zbulimin e praktikave korruptive (paragrafi 497).*
201. Sipas autoriteteve të Kosovës, përveç neneve relevante të LPP-së nr. 04/L-042, që qartësojnë kriteret e përzgjedhjes së operatorëve ekonomikë, KRPP-ja ka nxjerrë edhe udhëzuesin Nr. 01/2013 “Për Sigurinë e Tenderit, Sigurimin e Ekzekutimit dhe Aplikimin e kriterit përzgjedhës ekonomik dhe financiar”. Ky akt është publikuar në webfaqen e KRPP-së dhe është i hapur për komente.
202. Me qëllim të mbrojtjes së zyrtarëve të prokurimit dhe shmangies së ndryshimit të stafit që punon në fushën e prokurimit publik, KRPP-ja ka përgatitur disa amendamente për ligjin PP i cili do t'i adresojë këto çështje.

203. Kodi i Etikës i Prokurimit si pjesë e legjislacionit sekondar (pjesa D) përfshin rregullat e parandalimit të konfliktit të interesit në prokurimin publik, përfshirë deklaratimet e situatave të konfliktit të interesit nga anëtarët e komisioneve të prokurimit.
204. LPP parasheh dy nivele trajnime për zyrtarët publikë të cilët janë të përfshirë në aktivitete të prokurimit. Këto trajnime fokusohen po ashtu në parandalimin dhe zbulimin e praktikave korruptive. Gjatë vitit 2013, 576 zyrtarë të prokurimit i janë nënshtruar trajnimit të avancuar, ndërsa 428 kanë kaluar testin dhe iu janë dhënë çertifikata valide për prokurim publik me kohëzgjatje prej tre vitesh.
205. Ekipi i Vlerësimit merr shënim informacionin e ofruar dhe disa masa që synojnë adresimin e disa aspekteve të rekomandimit. Megjithatë, ai nuk ka pranuar projekt amendamentet e LPP të cilat përmenden në paragrafin më lart dhe nuk mund ta vlerësojë implementimin e dy aspekteve të para të rekomandimit në mungesë të një informacioni më relevant. Përveç kësaj, Ekipi i Vlerësimit vëren se duhet informacion më konkret për vlerësimin e aspekteve të tjera të mbetura të rekomandimit.
206. Prandaj, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xlv është implementuar pjesërisht.

3. Ligji penal, zbatimi i ligjit dhe procedura penale

3.1 Veprat penale dhe sanksionet

Rekomandimi xlv.

207. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të ndërmerren masa juridike për t'i mbuluar drejtpërdrejtë përfituesit e tretë në nenet 429 dhe 430 të KP në lidhje me miton aktiv (paragrafi 525);*
208. Autoritetet e Kosovës i referohen një grupi punues ndërsektorial, ku termat e references janë përgatitur dhe nënshkruar nga Ministri i Drejtësisë, Këshilli Gjyqësor i Kosovës, Këshilli Prokurorial i Kosovës, Doganat e Kosovës, EULEX, Zyra e BE-së në Kosovë, Shërbimi Korrektues etj. Një raport mbi zbatimin e ligjit penal në Kosovë dhe ristrukturimin e tij do të dalë së shpejti. Arsyeja pse është shtyrë deri më tani është se publikimi i raportit do të koincidojë me dërgimin e Pakos Gjyqësore për konsultim me publikun dhe palët e interesit. Të gjeturat e këtij raporti do të reflektohen në amendamentimet që do të bëhen në katër ligjet që ndërlidhen me gjyqësorin (projektligjet që ndryshojnë dhe plotësojnë Ligjin për Gjykatat, Ligjin për Këshillin Gjyqësor, Ligjin për Prokurorin e Shtetit, dhe Ligjin për Këshillin Prokurorial të Kosovës). Me këtë rast, Ministria e Drejtësisë mbetet e përkushtuar dhe do t'i analizojë dhe marrë në konsideratë rekomandimet e RV.

209. Ekipi i Vlerësimit merr shënim informacionin e ofruar dhe mirëpret veprimet e ndërmarra. Bëni bazon se një konsideratë e kujdesshme do t'i jepet po ashtu edhe përmbajtjes së rekomandimit dhe masat e nevojshme do të ndërmerren për implementimin e tij. Ekipi i Vlerësimit kujton megjithatë se ky rekomandim kërkon amendamente/ndryshime në Kodin Penal.
210. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xlv nuk është implementuar.

Rekomandimi xlv.

211. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që autoritetet të sigurojnë që të mos ketë zbrastëti në sistem, dhe nëse është e nevojshme, të ndërmarrin masa legjislative që veprat e mitos aktive dhe pasive në sektorin publik t'i mbulojnë të gjitha veprimet/mosveprimet në ushtrimin e funksioneve të zyrtarit publik, qofshin apo jo në kuadër të fushëveprimit të detyrave të zyrtarit (paragrafi 526);*
212. Autoritetet e Kosovës nuk kanë raportuar se është bërë ndonjë progres në këtë aspekt.
213. Ekipi i Vlerësimit kujton se lloji i veprimeve për t'u kryer ose mos kryer nga zyrtari publik në kontekstin e veprës penale të mitos duhet të bie "brenda detyrave të tij/saj zyrtare" - nenet 428, 429 dhe 430 të KP. Nenet 428 dhe 429 përdorin formulimin : "të veprojë në pajtim me detyrën e tij/saj zyrtare" dhe neni 430 përdor: "të veprojë në ushtrim të detyrës së tij/saj zyrtare". Neni 120.2.2 e definon zyrtarin publik si në vijim: një person vendor zyrtar është një person i cili ushtron autoritet publik dhe një person i huaj zyrtar është çdo person që mban një detyrë legjislative, ekzekutive, administrative ose gjyqësore në shtetin të huaj. Sipas Konventës Penale për Korrupsionin të Këshillit të Evropës, lloji i akteve që duhet kryer duhet të jetë në ushtrim të funksioneve të tij/saj. Pyetja është nëse veprimet dhe mosveprimet të cilat janë plotësisht jashtë detyrave zyrtare apo kompetencave të veta ligjore, por të cilat ai/ajo ka mundësi t'i ushtrojë për shkak të funksionit që ka, do të mund të mbuloreshin direkt nga dispozitat e mitos (p.sh. dhënia e qasjes në informacion konfidencial në të cilin ka qasje zyrtari publik gjatë ushtrimit të funksionit të tij/saj në situatat kur mbledhja apo shpalosja e informacionit të tillë nuk bie në mënyrë rigoroz brenda fushëveprimit të detyrave të zyrtarit në fjalë). Prandaj, Ekipi i Vlerësimit thërret autoritetet ta studiojnë këtë rekomandim më tutje dhe amendamentimet/ndryshimet e mundshme në Kodin Penal.
214. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi xlv nuk është implementuar.

Rekomandimet xlvii, xlviii, xlix dhe I.

215. *Ekipi i Vlerësimit ka rekomanduar:*

të ndërmerren hapat e nevojshëm legjislativë për të siguruar që korrupsioni privat të penalizohet në përputhje me nenet 7 dhe 8 të Konventës për të drejtën penale mbi Korrupsionin (paragrafi 539);

të shqyrtohet heqja e kërkesës për penalizim të dyfishtë në nenet 115 dhe 116 të KP në lidhje me veprat penale të mitos që kryhen jashtë vendit (paragrafi 561);

të ndërmerren hapat e nevojshëm legjislativë për të siguruar që afatet kohore për hetimet të mos e pengojnë luftën efektive kundër korrupsionit (paragrafi 569);

të ndërmerren hapat e nevojshëm legjislativë për ta siguruar shfuqizimin e mundësisë së paraparë përmes mbrojtjes së veçantë të pendimit efektiv për t'ia kthyer miton dhënësit të mitos që e raporton veprën penale para se ajo të zbulohet (paragrafi 572);

216. Përveç informacionit të referuar në paragrafin 214 më lart, autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacione konkrete në lidhje me rekomandimet më lart.
217. Ekipi i Vlerësimit kujton se këto rekomandime kërkojnë amendamente/ndryshime në Kodin Penal, dhe thërret autoritetet e Kosovës të ndërmarrin masa të duhura për implementimin e tyre si çështje prioritare.
218. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimet xlvii, xlviii, xlix, dhe I nuk janë implementuar.

Përgjegjësia e personave juridikë

Rekomandimi li.

219. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të fuqizohen funksionet kontrolluese të regjistrimit të ndërmarrjeve me qëllim që të sigurohet që personat fizikë si dhe ata juridikë të cilët themelojnë kompani të kontrollohen dhe të monitorohen në lidhje me historitë e mundshme penale dhe diskualifikimet profesionale apo edhe informatave të tjera përkatëse mbi personat juridikë gjatë procesit të regjistrimit (paragrafi 580);*
220. Autoritetet e Kosovës raportojnë se Agjencia për Regjistrimin e Bizneseve të Kosovës ka themeluar një grup punues për amendamentimin dhe plotësimin e Ligjit për Shoqëritë Tregtare. Sipas informacionit të dhënë, të gjitha rekomandimet do të merren parasysh.
221. Ekipi i Vlerësimit merr shënim informacionin e ofruar dhe mirëpret iniciativën për ndryshimin e ligjit. Ai beson se konsideratë e kujdeshme do t'i jepet kërkesave të rekomandimit dhe masat e nevojshme do të ndërmerren për të qenë në pajtim me të.
222. Duke qenë se nuk është bërë asnjë progres konkret deri më tani në lidhje me themelimin e një grupi punues për ndryshimin e ligjit, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi li nuk është implementuar.

Rekomandimi lii.

223. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të ndërmerren hapat e nevojshëm legjislativë për të siguruar që subjektet juridike të mund të konsiderohen përgjegjëse jo vetëm në situatat kur do të mund të dënohej personi fizik, duke i përfshirë situatat kur përgjegjësia bazohet në mungesën e mbikëqyrjes, por gjithashtu edhe në situatat kur nuk është e mundur të vërtetohet përgjegjësia e personit fizik për veprën penale (paragrafi 584);*
224. Përveç informacionit të referuar në paragrafin 208 më lart, autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacione konkrete në lidhje me këtë rekomandim.
225. Ekipi i Vlerësimit përkujton se ky rekomandim kërkon amendamentime/ndryshime në Kodin Penal.
226. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi lii nuk është implementuar.

Rekomandimi liii.

227. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që autoritetet e Kosovës t'i ndërmarrin hapat e nevojshëm për ta siguruar dhe për ta përmirësuar zbatimin praktik të kësaj mase si mjet për sanksionimin e veprimtarisë penale (paragrafi 585);*
228. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacion në lidhje me këtë rekomandim.
229. Ekipi i Vlerësimit përkujton se ky rekomandim kërkon që çdoherë që kundër një personi fizik i ngrihet një aktakuzë duhet të merret parasysh që të mbahet penalisht përgjegjës edhe personi juridik.
230. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi liii nuk është implementuar.

Rekomandimi liv.

231. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon që Kosova ta shqyrtojë mundësinë që të kërkojë prej auditorëve të jashtëm që ata t'i raportojnë tek menaxhmenti aktet e dyshuara të mitos, ose nëse menaxhmenti nuk reagon apo nëse menaxhmenti është vet i përfshirë, që t'i raportojnë ato tek autoritetet kompetente të pavarura prej kompanisë, siç janë autoritetet e zbatimit të ligjit apo autoritetet rregullative, dhe, kur të jetë e nevojshme, të sigurojnë që auditorët që i bëjnë ato raportime në mënyrë të arsyeshme dhe në mirëbesim të mbrohen prej veprimeve juridike (paragrafi 593);*
232. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar asnjë informacion në lidhje me këtë rekomandim.

233. Ekipi i Vlerësimit kujton se ky rekomandim kërkon shqyrtime dhe ndryshime/amendamente të mundshme në legjislacion.

234. Në mungesë të informacioneve, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi liv nuk është implementuar.

3.2. E drejta penale, zbatimi i ligjit dhe procedura penale- hetimi dhe procedura penale.

Rekomandimi lv.

235. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të ndërmerren hapa për mbledhjen e informatave dhe statistikave të nevojshme dhe të detajuara, duke përfshirë të gjitha aspektet e rasteve të korrupsionit prej fillimit deri në fund (përfshirë edhe rezultatin e rastit), me qëllim të vlerësimit të efikasitetit të hetimeve/ndjekjes penale (paragrafi 612);*

236. Organi përgjegjës për mbledhjen, përpunimin dhe publikimin e të dhënave zyrtare statistikore është Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK) e cila operon që nga viti 1948 dhe rregullohet aktualisht me Ligjin nr. 04/L-036 për statistikat zyrtare të Kosovës. Plani i Zhvillimit Strategjik 2009-2013 vendos objektivat dhe prioritetet afatmesme për përmirësimin cilësisë dhe qëndrueshmërinë e sistemit statistikor duke harmonizuar metodologjitë dhe standardet e brendshme në raport me standardet statistikore të Bashkimit Evropian (EUROSTAT).

237. Misioni i Agjencisë është që të përmbushë kërkesat e përdoruesve me të dhëna statistikore cilësore, të besueshme dhe objektive, në kohë dhe hapësirë në mënyrë që shfrytëzuesit të kenë bazë të besueshme për të bërë analiza të rregullta në interes të planifikimit dhe zhvillimit të projekteve në nivel komunal dhe të shtetit; për të përkrahur institucionet qeveritare, institucionet shkencore, institucionet kërkimore akademike, komunitetin e biznesit, me qëllim të dhënies së informacionit të duhur për vendimarrësit dhe përdoruesit e tjerë në Kosovë. Sipas Rregullores nr. 01/2013 për riorganizimin e brendshëm dhe sistematizimin e pozitave të punës në ASK, Divizioni i Statistikave Sociale në ASK, është, në mes të tjerash, përgjegjës për mbledhjen, përpunimin, analizimin dhe publikimin e statistikave mbi: 2.4 të dhënat mbi shëndetin, mirëqenien sociale, arsimin, drejtësinë, papunësinë dhe të dhënat e tjera në fushën sociale.

238. Përveç kësaj, Koordinatorin e ri Kombëtar të Luftimit të Krimit Ekonomik brenda KPK do të koordinojë statistikat dhe mbledhjen e informacionit. Në nëntor 2013, KPK ka aprovuar një plan strategjik për bashkëpunim ndër-institucional për luftimin e korrupsionit dhe krimit të organizuar. Një bazë e të dhënave (mekanizëm për përcjellje) është vendosur në bashkëpunim me Këshillin Gjyqësor, policinë dhe agjencitë e tjera. Qëllimi është të sigurohet një pasqyrë e hetimeve, ndjekjeve penale dhe vendimeve përfundimtare të gjykatës në rastet që ndërlidhen me veprat penale të krimit të organizuar, korrupsionit, trafikimit me qenie njerëzore,

trafikimit me armë, trafikimit me narkotikë dhe pastrimit të parave. KPK menaxhon një bazë të dhënash të unifikuar mbi statistikat që mbulon shërbimet e prokurorisë. Çdo prokurori themelore ka një koordinator përgjegjës për statistika. Përveç kësaj, KPK ka ofruar një raport harmonizimi mbi më shumë se 20 vepra penale të trajtuara në mënyrë të koordinuar. Raporti është hapi i parë i rëndësishëm edhe pse duhen masa të tjera të mëtutjeshme.

239. Ekipi i Vlerësimit merr shënim për informacionin e ofruar. Megjithatë, është e paqartë çfarë të dhënash do të mblidhen, cili/at institucion(e) do të merren me informacionin dhe sipas cila rregullave. Përveç kësaj, ai vëren se bashkëpunimi në mes të institucioneve përgjegjëse për statistika duhet të qartësohet për të siguruar, mes të tjerash, të dhëna të përputhshme statistikore, shmangie të konfliktit të kompetencave, rritje të bashkëpunimit dhe mbikëqyrje të duhur.
240. Një sistem i menaxhimit të rasteve që do të zhvillohet përmes granteve të Norvegjisë, duhet ende të blihet dhe të implementohet. Ky sistem mund të jetë një mjet thelbësor për të vlerësuar trendin në krime dhe efikasitetin e sistemit.
241. Ekipi i Vlerësimit mirëpret disa masa të marra nga autoritetet në pajtueshmëri me rekomandimin. Megjithatë, ai vëren se këto masa janë në fillim të implementimit të tyre apo synohet të implementohen në të ardhmen, kështu që mbetet për t'u parë se si do t'i adresojnë mangësitë e identifikuara.
242. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi lv është implementuar pjesërisht.

Rekomandimi lvi.

243. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të fuqizohet Departamenti special kundër korrupsionit si në lidhje me kompetencën e këtij departamenti ashtu edhe në lidhje me rritjen e burimeve dhe bashkëpunimit midis prokurorëve, hetuesve dhe ekspertëve (paragrafi 614);*
244. Autoritetet e Kosovës raportojnë se ZPSK, një organ i përhershëm dhe i specializuar prokurorial brenda Prokurorisë së Shtetit të Kosovës, është zyre prokuroriale unike e përbërë nga Prokurorë dhe staf mbështetës, vendor dhe të EULEX-it. Në fillim të muajit maj 2013, ZPSK është përbërë nga 10 prokurorë vendorë dhe 5 të EULEX-it. Sipas informacionit të raportuar në tetor 2013, ZPSK është përbërë nga 18 prokurorë (5 prokurorë të EULEX-it). 6 prokurorë të rinj i janë bashkuar ZPSK-së që nga data 1 nëntor 2013. ZPSK komunikon me Policinë, Doganat, ATK, AKK, NjIF dhe personat apo entitetet e tjera të ndërlidhura me rastet që raportohen tek ZPSK.
245. Që nga fillimi, Prokuroria Speciale është e vendosur në një ndërtesë të Policisë, me hapësirë të pamjaftueshme për të gjithë të punësuarit. Ajo ka nevojë për hapësirë shtesë në mënyrë që të ketë të gjithë prokurorët

vendorë dhe të EULEX-it dhe personelin tjetër të vendosur nën një kulm. Duke pasur parasysh vendimin e KPK për rritjen e numrit të prokurorëve, sekretarëve ligjorë dhe bashkëpunëtorëve ligjorë, pajisjet shtesë për këta persona duhet po ashtu të ofrohen.

246. Veprime të mëtejshme të nevojshme janë ndërmarrë gjatë vitit 2013 si në vijim:

- Janë ndërmarrë masa për zhvillim të mëtutjeshëm të Procedurave Standarde të Operimit (PSO): rekrutimit të prokurorëve të rinj, trajnimeve, punës me legjislacionin dytësor;
- Departamenti Kundër Korrupsionit, i cili është themeluar në prill 2011 dhe përbëhet nga 5 ekspertë dhe 30 zyrtarë policorë, ka takime të rregullta për të diskutuar rastet e rëndësishme (rastet e jakës së bardhë).
- Profesionalizmi dhe bashkëpunimi janë në rritje e sipër megjithëse ekziston nevoja për më shumë trajnime profesionale.

247. Marrëveshja e Bashkëpunimit mbi parimet bazë në lidhje me themelimin dhe operacionalizimin e Koordinatorit Kombëtar për Luftimin e Krimin Ekonomik është nënshkruar me 22 nëntor, 2013, me qëllim të rritjes së efikasitetit të ndjekjes penale të shkelësve, dhe sekustrimin dhe konfiskimin e pasurisë së fituar me vepër penale. Kjo marrëveshje bashkëpunimi është nënshkruar nga Ministria e Drejtësisë, Këshilli Prokurorial i Kosovës, Këshilli Gjyqësor i Kosovës, Ministria e Financave, Ministria e Punëve të Brendshme, Banka Qendrore e Kosovës, Agjencia kundër Korrupsionit dhe Agjencia e Kosovës për Inteligjencë.

248. Ekipi i Vlerësimit merr parasysh informacionin e ofruar dhe mirëpret veprimet e marra në veçanti në lidhje me rritjen e burimeve dhe bashkëpunimit me aktorët e tjerë në luftën kundër korrupsionit. Megjithatë, duket se nuk ka pasur asnjë zhvillim në lidhje me qartësimin e kompetencave dhe nuk ka pasur asnjë informacion për një bashkëpunim më të ngushtë në mes të prokurorëve, hetuesve dhe ekspertëve në rastet e korrupsionit.

249. Ekipi i Vlerësimit tërheq vëmendjen tek organi i specializuar në Zyrën e Prokurorit Special - Task Force Speciale kundër Korrupsionit. Ai konsideron se ky organ mund të merret me siguri me rastet e korrupsionit në një masë më të madhe se sa merret sot. Ajo mund të ketë me siguri një natyrë më të përhershme dhe të përbëhet nga prokurorë, policë, dhe ekspertë që punojnë së bashku në zyret e njëjta. Nuk ka dyshim se efikasiteti i luftës kundër korrupsionit do të ishte më domethënës me stafin që punon bashkë në baza ditore por që vazhdon të zhvillojë specializim në pajtim me fushat specifike apo shkathtësitë dhe përvojat përkatëse. Përveç kësaj, ky shërbim mund të kishte kompetencë për tërë Kosovën dhe të merret me rastet e korrupsionit të natyrës me serioze. Për shembull, përveç shumave të mëdha të përfshira, ndërlikueshmërisë së rastit, lidhjeve të mundshme me krimin e organizuar, përfshirjen e politikanëve, përdorimin e mundshëm të metodave speciale afariste, përdorimin e kërkuar të mjeteve/technikave të veçanta të hetimit, nevoja për hetime të detajuara jashtë vendit apo në të gjitha rastet kur ka lëndë të rënda, do të ishin disa indikacione praktike.

250. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi Ivi nuk është implementuar.

Rekomandimi Ivii.

251. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të ndërmerren hapat e nevojshëm legjislativ për të siguruar që pala e dëmtuar ka të drejtë të paraqes ankesë në lidhje me ndërprerjen e hetimeve (paragrafi 616);*

252. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacion në lidhje me këtë rekomandim.

253. Prandaj, Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi Ivii nuk është implementuar.

3.3. Konfiskimi dhe mohimi tjetër i dobive pasurore dhe i të ardhurave nga krimi

Rekomandimi Iviii.

254. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të themelohet një entitet në kuadër të strukturës ekzistuese me theks të posaçëm për identifikimin, gjurmimin dhe ngrirjen e të ardhurave nga krimi; dhe (ii) të rritet efektiviteti i sistemit përmes themelimit të standardeve të detyrueshme për zbatim të ligjit në ndjekjen e fondeve të mjeteve të jashtëligjshme për hetimet e veprave penale që gjenerojnë të ardhura nga krimi (paragrafi 635);*

255. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar informacione në lidhje me këtë rekomandim.

256. Ekipi i Vlerësimit kujton se ky rekomandim kërkon veprime për themelimin e një entiteti të veçantë dhe përfshirjen e rregullave administrative për zbatim në ndjekjen e fondeve ilegale.

257. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi Iviii nuk është implementuar.

Rekomandimi Ilix.

258. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të sigurohet që sendet që planifikohen të përdoren në ndonjë vepër penale të mund të konfiskohen si dhe të zgjerohet fushëveprimi i dispozitave për konfiskimin e dobive pasurore dhe i të ardhurave nga krimi në mënyrë që të ofrohen mundësi më të mira për përdorimin efektiv të konfiskimit në rastet e korrupsionit (paragrafi 637);*

259. Autoritetet e Kosovës kanë raportuar se Ligji i ri nr. 04/L-140 për kompetencat e zgjeruara për konfiskimin e pasurisë së përfituar me vepër penale ka hyrë në fuqi me 11 shkurt 2013. Ai parasheh mundësinë e konfiskimit të:

- Pasurive që u nënshtrohen kompetencave të zgjeruara të konfiskimit të cilat nuk janë dobi pasurore nga vepra penale e përshkruar në aktakuzë (Neni 6);
- Pasurive që u nënshtrohen kompetencave të zgjeruara të konfiskimit të fituara nga i pandehuri i cili ka vdekur (Neni 7);
- Pasurive që u nënshtrohen kompetencave të zgjeruara të konfiskimit, të fituara nga i pandehuri i cili është larguar nga Kosova (Neni 8);

Dispozitat e këtij ligji mund të zbatohen për pasurinë e cila i është bartur palës tjetër nga personi i cili është apo bëhet i pandehur apo i dënuar. Pala tjetër ka të drejtë për të provuar se është blerës *bona fide* i pasurisë. Pasuria nuk mund të konfiskohet nga blerësi *bona fide* i asaj pasurie.

260. Ekipi i Vlerësimit merr shënim në lidhje me informacionin e ofruar. Megjithatë, ky ligj nuk i zgjidh problemet e përmendura në Raportin e Vlerësimit të PECK (paragrafi 637) në lidhje me kufizimet e imponuara nga KPP në nenin 278 në krahasim me mundësitë për të konfiskuar në pajtim me nenin 96 të KP (konfiskimi i përfitimeve materiale të transferuara tek personat e tretë), konfiskimi vetëm i materialit, kur gjendet (in rem), dhe konfiskimi i objekteve që synohen të përdoren. Përveç kësaj, ligji për kompetencat e zgjeruara nuk është i qartë në nenin 13 kur thuhet “me hyrjen në fuqi të këtij ligji, dispozitat që bien në kundërshtim me Ligjin do të shfuqizohen”. Për hir të qartësisë ligjore, dispozitat e veçanta të shfuqizuara duhet të identifikohen dhe përmenden drejtpërdrejt në këtë nen.

261. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi Ix nuk është implementuar.

3.4. Imuniteti nga hetimi, ndjekja ose dënimi i veprave penale të korrupsionit

Rekomandimi Ix.

262. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të ndërmerren hapa për të siguruar që të mos merret parasysh periudha ku hetimi nuk mund të kryhet në afatin kohor për hetim (paragrafi 647);*

263. Autoritetet e Kosovës nuk kanë ofruar asnjë informacion në lidhje me këtë rekomandim.

264. Ekipi i Vlerësimit kujton se ky rekomandim kërkon amendamentimin / ndryshimin në legjislacion. Siç përmendet në paragrafin 647 të Raportit të Vlerësimit, Neni 157 KPP parasheh bazë ligjore për pezullimin e hetimeve. Përveç çrregullimeve të përkohshme mendore apo paaftësive, apo ndonjë sëmundje tjetër serioze dhe ikjes së të pandehurit, nuk është e qartë nëse formulimi “rrethanat e tjera të cilat e pengojnë përkohësisht ndjekjen e sukseshme penale të të pandehurit” mund të ofrojë bazë për pezullimin e kohës së kufizuar për hetime.

265. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi Ix nuk është implementuar.

4. **Bashkëpunimi ndërkombëtar**

Rekomandimi Ixi.

266. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të ndërmerren hapa për mbledhjen e informatat dhe statistikave e duhura dhe të detajuara që i përfshijnë të gjitha aspektet e kërkesave për ndihmë juridike reciproke që nga fillimi e deri në fund, në mënyrë që të vlerësohet efikasiteti i dhënies së ndihmës juridike reciproke; dhe (ii) të aplikohen standarde të shërbimit rreth kohës së kthimit të kërkesave të jashtme për ta garantuar efektivitetin e sistemit (shih raportin e vlerësimit kundër pastrimit të parave për pastrimin e parave) (paragrafi 658);*
267. Autoritetet e Kosovës kanë njoftuar se janë nënshkruar disa marrëveshje ndërkombëtare gjatë vitit 2013:
- Traktati i Ekstradimit me Italinë (i publikuar me 19.11.2013)
 - Traktati për ndihmën e ndërsjellë juridike në çështjet penale me Italinë (publikuar me 19.11.2013)
 - Marrëveshja me Hungarinë për bashkëpunimin në parandalimin dhe luftimin e krimit (publikuar me 6.9.2013)
268. Ekipi i Vlerësimit i mirëpret veprimet e ndërmarra, megjithatë ai ka mendimin se ato nuk i adresojnë mangësitë e identifikuara në Raportin e Vlerësimit (paragrafi 659). Informacioni i ofruar nuk përmban informacion as për statistika në lidhje me ndihmën e ndërsjellë juridike as mbi standardet mundshme të shërbimeve të reja.
269. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi Ixi nuk është implementuar.

Rekomandimi Ixii.

270. *Ekipi i Vlerësimit rekomandon të ndërmerren hapa për të siguruar që ndihma juridike reciproke në përputhje me rregullat e Konventës së të drejtës penale mbi korrupsionin (ETS 173) jepet në rastet e korrupsionit, pavarësisht asaj që Kosova nuk ka një detyrim të tillë ligjor (paragrafi 659).*
271. Autoritetet e Kosovës raportojnë se Ligji i ri nr. 04/L-213 (31/07/2013) për bashkëpunimin ndërkombëtar juridik në çështjet penale ka hyrë në fuqi me 31 korrik 2013.
272. Ekipi i Vlerësimit merr parasysh informacionin e ofruar. Neni 1 paragrafi 3 i ligjit parasheh parimin e reciprocitetit si bazë për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar. Ai thotë se “në mungesë të një marrëveshje ndërkombëtare në mes të Republikës së Kosovës dhe shtetit tjetër, bashkëpunimi ndërkombëtar juridik duhet të administrohet mbi baza të parimit të reciprocitetit”. Megjithatë, ky ligj nuk përmban asnjë përjashtim nga rregulla e përgjithshme në lidhje me rastet e korrupsionit. Përveç kësaj, nuk është

ofruar asnjë informacion nëse duhet të bëhet një përjashtim i brendshëm në këto situata.

273. Ekipi i Vlerësimit konkludon se rekomandimi lxii nuk është implementuar.

III. KONKLuzion

274. Në lidhje me sa më lart, Ekipi i Vlerësimit konkludon se Kosova ka implementuar kënaqshëm ose trajtuar në mënyrë të kënaqshme vetëm 2 prej 62 rekomandimeve të përmbajtura në Raportin e Vlerësimit të PECK. Rekomandimet xxxiv dhe xxxviii janë implementuar në mënyrë të kënaqshme; rekomandimet iii, xvi, xvii, xx, xxi, xxv, xxvi, xxxi, xxxiii, xxxv, xxxvii, xxxix, xli, xlv dhe lv janë implementuar pjesërisht dhe rekomandimet i, ii, iv, v, vi, vii, viii, ix, x, xi, xii, xiii, xiv, xv, xviii, xix, xxii, xxiii, xxiv, xxvii, xxviii, xxix, xxx, xxxii, xxxvi, xl, xlii, xliii, xlv, xlvi, xlvii, xlviiii, xlix, l, li, lii, liii, liv, lvi, lvii, lviii, lix, lx, lxi dhe lxii nuk janë implementuar.

275. Në përgjithësi, niveli i përputhshmërisë me rekomandimet e Raportit të Vlerësimit është mjaft i ulët. Autoritetet e Kosovës nuk kanë implementuar shumicën e rekomandimeve pjesa më e madhe e të cilave kërkon rishikimin ose miratimin e legjislacionit relevant kryesor, ndërsa të tjerat thërrasin për implementim efikas në praktikë të legjislacionit relativisht të ri. Megjithatë, disa përpjekje janë bërë për të adresuar mangësitë e identifikuara. Në veçanti, ndryshimet e bëra në ligjin për financimin e subjekteve politike në korrik 2013 kanë lejuar adresimin e disa rekomandimeve siç janë definimi dhe rregullimi i entiteteve që kanë lidhje me një parti politike, dhe rregullat që sigurojnë specializimin, pavarësinë dhe know-how/ekspertizën e auditorëve të thirrur për të audituar llogaritë e partive politike dhe kandidatëve. Hapa të pjeshme janë ndërmarrë po ashtu për të rishikuar dhe qartësuar kornizën ligjore për parandalimin e konfliktit të interesit, për të pasur kritere objektive dhe transparente për emërimin/shkarkimin e menaxhmentit të nivelit të lartë dhe zyrtarëve të Policisë së Kosovës, për të mbajtur shënime të besueshme të veprimeve disiplinore dhe të tjera të marra në lidhje me zyrtarët policorë. Ngjashëm, disa masa të vazhdueshme dhe iniciativa synojnë të adresojnë pjesërisht masat e transparencës në administratën publike (në veçanti instrumentet që kanë të bëjnë me e-qeverisjen), shtrirjen e standardeve adekuate dhe të zbatueshme të konfliktit të interesit për çdo zyrtar publik dhe masat e rotacionit në sektorët e administratës publike në veçanti atyre të ekspozuara ndaj rrezikut të korrupsionit. Përveç kësaj, në lidhje me financimin politik, disa masa janë ndërmarrë për të harmonizuar dispozitat ligjore mbi subjektet politike dhe financimin e fushatave në pajtim me legjislacionin e aplikueshëm për kandidatët e tjerë për zgjedhje, rishikimin e definicionit të një “kontributi” për një parti politike, vendosjen e kushteve më precise për kërkesat e raporteve financiare dhe afateve të publikimit, unifikimin e formave të raportimit të partive, në veçanti në lidhje me përmbajtjen, periudhën e dorëzimeve të tyre dhe publikimin, vendosjen e sanksioneve më bindëse, efektive dhe proporcionale në lidhje me shkeljet e rregullave të financimit politik dhe për të paraparë publikime periodike të detyrueshme të raporteve të partive politike. Në fushën e prokurimit publik, janë ndërmarrë masa për të paraparë rregulla të parandalimit të konfliktit të

interesit në prokurimin publik, përfshirë deklaratimet e detyrueshme të situatave të konfliktit të interesit nga anëtarët e komisioneve të prokurimit; dhe për të promovuar trajnimin dhe specializimin e mëtutjeshëm të fokusuar në parandalimin dhe zbulimin e praktikave korruptive. Në fund, në lidhje me fushën penale, janë marrë disa hapa për të mbledhur informacionet dhe statistikat e detajuara dhe të duhura përfshirë të gjitha këndet e një rasti të korrupsionit që nga fillimi deri në fund.

276. Përkundër zhvillimeve pozitive të përmendura më lart, shumë më shumë nevojitet për t'u bërë. Autoritetet e Kosovës, thirren fuqishëm të bëjnë përpjekje të qëndrueshme në mënyrë që të jenë në përputhshmëri me rekomandimet e lëshuara nga Raporti i Vlerësimit të Ciklit të Parë të PECK. Kjo do të kërkonte përkushtim të fortë politik përveç masave të koordinuara, prioritetuara dhe efektive të cilat duhet të ndërmerren pa asnjë vonesë.
277. Autoritetet e Kosovës thirren të ofrojnë informacion të mëtutjeshëm mbi masat e marra apo që janë në proces për t'u marrë për të implementuar rekomandimet e mbetura të cilat do të rivlerësohen në Ciklin e Dytë të vlerësimit të PECK. Përfundimisht, Raporti i Vlerësimit mbi përputhshmërinë me standardet ndërkombëtare në fushën kundër korrupsionit do të hartohet bazuar në të gjeturat dhe informacionin e mbledhur gjatë Ciklit të Dytë të vlerësimit.